

XXI. ÉVFOLYAM.

15. SZÁM.

BUDAPEST, 1931.

MÁJUS 20.

M. kir.
Hadilevéltár
IV. csoport.
Nagykönyvtár
Budapest, 17, ...

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 21. SZ. TELEFON: 501-90.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Budapest, I., Böszörményi-út 21. TELEFON: 501-90.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Kacsavadászat.

Időnként, szinte szabályszerű távközökkel befut hozzánk egy-egy sürgős levél és lélekszakadva kérdezi: igaz-e? Már tudniillik, hogy igaz-e, amit a levélíró tegnapelőtt a szomszédos örsállomáson vásárügyeleten hallott, hogy ezután negyvenöt éves korhoz kötik az őrmesteri előléptetést, a nyugdíjjogosultságot megszüntetik, próbacsendőrként a jövő hónap elsejétől csak jogvégzett embereket fognak felvenni, az illetményeket pedig leszállítják legalább ötven százalékkal, ha nem többel. De ez még semmi. Szabó őrmester teljes határozottsággal állította, hogy aláírva s lepecsételve útrakészen áll a rendelet, miszerint takarékosági okokból lassanként az egész csendőrséget feloszlatják, hírmondó sem marad belőle; ami kis közbiztonság meg majd adódik, azt a községi kézbesítők fogják ellátni. Legelszomorítóbb pedig az, hogy az értesülése abszolút hiteles; Szabó csak tudja, hiszen a minap járt az osztály székhelyén, ott hallotta s azon melegiben mondta tovább a vásárügyeleten. Már pedig, ugyebár, ha nem lenne igaz, nem mondaná.

És így tovább. Sokszor szívből jövően derűs perceket szerez nekünk egyik-másik bajtársunk ilyen és hasonló „velejű” kérdezősködése, amelyikből meg lehet ugyan állapítani, hogy gyorsan és készségesen felült a nagy számban keringő rémkacsák valamelyikének, de hogy a kacska maga hol jött a világra, ki költötte, nevelte és engedte világgá: titok marad. Nem akad gazdája.

Alapjában véve érdekes, hogy éppen nálunk, a csendőrségnél, milyen nagy számban keringenek a lehetetlen kacsák és rémhírek és néha ezeknek ellenkezői: a „jó ujság”-ok. Mi ennek magyarázatát a szétszórtságunkban keressük, az újdonságok után vágyó egyoldalú és egyhangú életben, amelyet azután a hírhordó és hírmondó természetűek alaposan kihasználhatnak. Az osztályparancsnokság székhelyéről visszatérő csendőrt menten előveszik bajtársai: mi ujság? Na, hát erre csak nem lehet azt felelni, hogy semmi. Miféle ember az, aki „ujság” nélkül jön haza, jobban mondva, akivel nem közölnek fontos titkokat? Benfentes emberrel ez nem történhetik meg, mert ha „véletlenül” igazán nem hall ujságot, nem esik kétségbe; elég hosszú az út hazáig, kitalál kettőt. Egyiket a negyvenöt éves őrmesterről, a másikat pedig a jogászokról. Ha ujság, legyen ujság. Érdekes és szenzációs. Hogy egy kicsit — hogy is mondjuk csak — naiv? Hát Istenem, azt igazán nem lehet senkitől követelni, hogy okosabb dolgot találjon ki, mint amilyet képes.

Na és ha valaki egyenesen a kerületnél járt benn, hát onnan aztán igazán nem lehet jelentéktelenebb ujsággal bevonulni, mint a csendőrség feloszlatása.

Nem tulajdonítunk semmi fontosságot az ilyen hírhordásnak, jobban mondva hírköltésnek, mert ez humoros és nem komoly jelenség. A fontoskodó, nagy-képű, mindentudónak látszani akaró emberek könnyebb fajsúlyúak, semhogy nyomhatnának valamit a latban. Vénasszonyok, akiknek lényéhez tartozik a fecsegés. Megértjük, hogy mint mindenütt, nálunk is vannak, de azt már sehogysem értjük, hogy akadnak, akik nemcsak hitelt adnak válogatás nélkül minden zöldségnek, hanem továbbadják, hitelesítik, részletezik azt, nyugtalankodnak és nyugtalanságot terjesztenek miatta s ha kiderül, hogy „tévedtek”, legfeljebb elhallgatnak. Hogy két-három hét múlva előről kezdjék.

Egész csinos és érdekes bokkrétát gyűjtene össze, aki nem sajnálná a fáradságot és összeírná az ilyen mendemondákat csak két éven keresztül. Azt hisszük, alaposan szaporítani lehetne vele a csendőr-anekdoták számát is, főleg olyan selmák jólértesült hírei révén, akik sportszerűen üzik és élvezik a mások beugratását.

Néha persze alapja is van az ilyen híresztelésnek, már ha ugyan alapnak lehet nevezni a kicsiséget, amit felismerhetlenné ferdítenek. Magasabb parancsnokságokhoz vagy a központi vezetés szerveihez beosztottnak meg van tiltva, hogy tárgyalás alatt álló ügyekről nyilatkozzanak vagy felvilágosítást adjanak. Nem azért, mintha tárgyalás alatt álló ügyeknek időelőtti köztudomásra jutásából mindig hátrány származnék, hanem, mert az ilyen előzetesen kiszivárgott, félfüllel hallott közlések igazi melegágyai a felelőtlen híreszteléseknek. El kell ámulni néha, mivé fúvódik egy egészen jelentéktelen, szót sem érdemlő adminisztrációs intézkedés is, mire az ország másik végére ér, vagy pláne, amire visszaér oda, ahonnan kiindult. Az elejtett szónak keze-lába, meg mumusarca nő, végigszalad minden állomást, megmutatja magát mindenütt, a végén pedig a markába nevet: na, ezekre jól rájukijesztettem!

Ismételjük: nem fontos, nem komoly dolog az egész. Mégis kérjük örsfőző-teremtő bajtársainkat, hagyjanak fel ezzel a szórakozással, mert gyerekes. Ma már nincsenek, hála Istennek, a testület életében szenzációk és nem is lesznek. Már régen a természetes, nyugodt fejlődés útjára léptünk, amelynek megvannak a maga törvényei, szabályszerű, egymást követő, fokozatos eseményei. Örömmel, bosszúságnak éppen elég, amit a csendőrségnek igen jól működő legális hírszolgálatán keresztül megtudunk belőlük, semmi szükségünk a második, magántávíróvonalra. Mert amellet, hogy tökéletesen megbízhatatlan, ma, a rádió korában, nagyon is elavult már az ilyesfajta híradás, ha mindjárt drótnélküli is.

Támpontok az örsök és a nyomozó alakulatok együttműködéséhez.

Írta: vitéz KUDAR LAJOS százados.

A múltévi 13. számú *Csendőrségi Lapok*-ban támpontokat igyekeztem adni arra, hogy a nyomozó alakulatok számára kiadott Utasítás (a Nyut.) minő írásbeli kötelezettségeket ró az örsökre. Ezúttal az örsök járőreinek és a nyomozó alakulatok nyomozóinak személyes együttműködésével kívánok foglalkozni. Ezen a téren is jórészt új helyzet előtt állanak az örsök, töretlen utakon járnak, hiányoznak a kellő gyakorlati tapasztalataik ahhoz, hogy a segítségükre kiküldött csendőrnnyomozók értékes támogatását hogyan használhatják a maguk céljaira és ezzel a testület érdekében a legjobban.

Tekintettel kell lennem a nyomozó alakulatok nyomozóinak szolgálatteljesítési módjára: az egyenruházott és a polgári ruhában teljesített szolgálatra. Ennek megfelelően ezt a cikkemet is két részre osztom: az egyenruházott és a polgári ruhás nyomozókkal való helyes, személyes együttműködésre. Természetesen csak irányelvekről lehet szó, mert minden adandó lehetőség megbeszélése lehetetlen.

Mielőtt azonban a részletekbe bocsátkoznék, emlékeztetek a Nyut. határozványaira: „Nem szabad szem elől téveszteni, hogy a bűncselekményeknek minél nagyobb számban való és minél tökéletesebb kiderítése nem egyeseknek vagy egyes alakulatoknak, ha-

nem az egész testületnek az érdeke és hogy ebből a magasabb szempontból teljesen mindegy, hogy e cél elérésén a testületnek hány tagja és milyen arányban működött közre.” A nyomozásoknál tehát egyéni, kiesinyes szempontoknak, egyéni hiúságot szolgáló érdekeknek semmi körülmények között sem szabad érvényesülniök sem jobbról, sem balról, mert ahol ez előfordul, rendszerint eredménytelenségben érezteti káros hatását. Úgy az örsbeli, mint a nyomozó alosztálybeli csendőröknek tehát egyéni kell olvadniok a nyomozás nehéz munkájában, mint egy test, egy lélek. Csak így lesz az eredmény és a cél elérhető.

Vegyük tehát először szemügyre az egyenruhában kivevényelt nyomozókat.

Az esetek, amelyekben a nyomozó alosztályok egyenruhás nyomozókat vezényelnek ki, két csoportba oszthatók. Az elsőbe tartoznak azok az esetek, amelyeknél a nyomozók valamely örs támogatására vezényeltettek ki, a másikba pedig, midőn a nyomozók a nyomozó alosztály irányítása mellett valamely örskörletben önállóan nyomoznak.

Az örs támogatására egyenruhában leggyakrabban a helyszínelő alcsoport szokott kiszállani.

Amint a helyszínelő alcsoport az örsre megérkezik, annak tagjai mindenekelőtt az örsparancsnoknál tartoznak jelentkezni. Ha az örsállomáson egyúttal szakaszparancsnok is állomásozik, úgy természetesen nála is jelentkeznek.

Miért helyez súlyt a Nyut. arra, hogy a nyomozók — szakaszparancsnoki állomáson — a szakaszparancsnoknál is jelentkezzenek? Nyilvánvalóan azért, mert a csendőrségnél a szakaszparancsnok az

Magyar lányoknak üzenem.

Erdélyi leányok, gyönyörű virágok,
Ti is szőttök álmot, rózsaszínű álmot,
Magyar lehet csak a legény, akit benne láttok.
Ajkatoknak mosolygása csak magyarnak jusson,
Szíveteknek remegése, magyar ember öröksége,
Ósi, magyar jusson.

Felvidéki lányok, drága tulipánok,
Magyar volt apátok, magyar volt anyátok,
Tőlük kapott szíveteket magyarnak adjátok.
Szép szemetek ragyogása csak magyarnak jusson,
Ajkatoknak édes méze, magyar ember öröksége,
Ósi, magyar jusson.

Bánáti leányok, Bácskai leányok,
Huncutok a rácsok, fáj a foguk rátok,
Tiszta fehér lelketeket nekik ne adjátok.
Szíveteknek dobogása csak magyarnak jusson.
Lelketeknek fehérsége, magyar ember öröksége,
Ósi, magyar jusson.

Lányok, magyar lányok, mezei virágok,
Ki szégyent hoz rátok, nem kerüli átok,
Megátkozta feldarabolt nagy magyar hazátok.
Boldogságból, egészségből néki csepp se jusson.
Átkozott lesz élve, halva, sírjában sem lesz nyugalma,
Ósi, magyar jusson. Csányi Károly g. szds.

Egy főszolgabíró emlékeiből.

Írta: R. O.

Este sűrűn kezdett esni a hó és éjjel feltámadt a vihar, úgyhogy reggelre még a község belterületén is erős hófúvások keletkeztek. A hivatalban első dolgom volt valamennyi községbe táviratozni, hogy az előljáróságok közérővel tegyék járhatóvá a hófúvások által eltorlaszolt utakat, az örsöknek pedig, hogy rendes szolgálataik keretében legalább a főbb útvonalakon ellenőrizzék, el vannak-e távolítva a hófúvások. Már délután hírek érkeztek, hogy a vasúti fővonalon is elakadt a közlekedés, másnap azután megérkezett az alispántól a távirat, hogy a vasúti osztály mérnökség megkeresésére is ki kell rendelni a közérőt. Ilyen megkeresés a hivatalomhoz nem érkezett ugyan, de járásom legnagyobb községéből telefonjelentés jött, hogy ott több Budapestről érkezett személyvonat utasai megrekedtek és 200 személy élelem nélkül van, miután a vasúti vendéglőben hamarosan elfogyott minden készlet. Utasítottam az előljáróságot, hogy rekvirálásszerűen szerezzen be élelmiszereket, a közeli uradalomból kérjen tejet a gyermekek számára és a pályaudvar mellett levő üres istállót a tulajdonos engedélyével rendezze be szükségszállásnak az utasok számára, melybe mindenekelőtt két kis vaskályhát kell beállítani és befűteni. Magam nem tudtam kiszállni,

örnek az az előjárója, aki még személyesen vesz részt a nyomozásban, ennél fogva a nála jelentkező nyomozóknak esetleg felvilágosítással szolgálhat a szakasz területének bűnözőit illetően, de más vonatkozásban is; másrészt bőséges közbiztonsági és nyomozási tapasztalatainál fogva irányíthatja őket, de végül a szakaszparancsnok köteles a területén működő és nála fiatalabb nyomozókat ellenőrizni is, tehát minden esetben tudnia kell, hogy állomáshelyén nyomozók működnek.

A nyomozók addig, amíg valamely örs támogatása céljából kint vannak, a nyomozást vezető örs-, illetve szakaszparancsnoknak a jelentkezés pillanatától a nyomozó alosztályhoz való bevonulásukig alá vannak rendelve. Sőt, ha az örs- vagy a szakaszparancsnok intézkedése folytán más örskörletbe mennek, akkor is az őket kiküldő örs-, illetve szakaszparancsnoknak maradnak alárendelve. Ha azonban a nyomozó alosztály által kivezényelt nyomozók valamelyike rangban idősebb, mint az örs-, illetve a szakaszparancsnok, úgy e parancsnokkal egyetértésben jár el. Ez körülbelül azt jelenti, hogy minden foganatosítandó intézkedést előre megbeszélnek, véleményeket kicserélik és a legjobbnak ígérkező intézkedést foganatosítják. De ezt azután mint mindkettőjükre nézve feltétlenül kötelezőt tartásuk is be.

A fentebb említett alárendeltségi viszony azt jelenti, hogy a nyomozást vezető örsparancsnokot vagy szakaszparancsnokot a nyomozó alosztálybeli nyomozókkal szemben parancsadási jog és ellenőrzési kötelezettség illeti meg. Mire terjedjenek ki a nyomozást vezető örs-, illetve szakaszparancsnok parancsai, uta-

sításai? Azoknak a feladatoknak a megoldására, amelyeket a nyomozók nyomozás-taktikai szempontból való különös gyakorlatuknál és felszerelésüknél fogva sikeresen megoldhatnak. Helytelen lenne tehát, ha a nyomozást vezető a helyszínelő készülség tagjait fogolyörzésre, feljelentések másolására, a helyszín őrzésére, helyi ügyeletre stb. osztaná be, mert az ilyen feladatok megoldására az örsbeli csendőrök hivatottak. Ellenben a helyszínes bűncselekményeknél (tehát azoknál, amelyek térben és időben játszódtak le és ennél fogva nyomokat eredményeztek) a nyomozást vezető utasítsa a nála jelentkező helyszínelő alcsoport parancsnokát a helyszínelés füzetes megejtésére és a nyomok rögzítésére.

A helyszínelő alcsoport a jelenlegi gyakorlat szerint egy fényképészből (daktiloszkopusból) és két nyomozóból áll. A helyszínelő alcsoport olyan kitűnő eszközök birtokában van, hogy a nyomozást vezetőnek kiváló segítséget nyújthat a helyszín adatainak felkutatásában és azok szakszerű rögzítésében. Aki helyszínes bűncselekményben már nyomozott, tapasztalhatta, hogy milyen nagy fontossága van a füzetes, a legapróbb részleteket is felőlelő helyszínelésnek. Ezt a helyszínelést azonban eddig a csendőrnek minden technikai eszköz híjával, csak testi szemei segítségével kellett végeznie. Csak szemmel azonban a nyomoknak alig egy bizonyos hányadát lehet észlelni. Ezért aztán bizony sokszor jutott a nyomozó járőr olyan megállapítására, hogy „nem találok semmiféle nyomot, nem találok a nyomozáshoz semmiféle kiindulópontot”. Ez a nyomozó érzés sokszor hatott elcsüggesztően. S mennyi időt, sokszor éjt-napot kellett egyé-

mert időközben újabb hófúvások lehetlenné tették a közlekedést, de az ottani jegyzőben teljesen megbízhattam és el is végzett mindent kielégítő módon.

Harmadnap enyhült a havazás és szánra ültem, melyen a kocsis mellé és a saraglyába egy-egy útkaparót helyeztem el hólapátokkal. Így felkészülve bejártam a legfontosabb útvonalakat, hogy meggyőződjem, mennyire hajtották végre az előjáróságok a hó eltakarítását célzó rendelkezéseimet.

Amikor hasonló célból a több kilométer távolságra fekvő vasúti állomásra érkeztem, ott a főnöktől azt az értesítést kaptam, hogy — amit már tudtam — S. állomáson felülről jött három személyvonat áll többszáz utassal részben már második napja, mert T. és P. állomások közt egy tehervonat fekszik egy mély horgosban, amely színig tele van hóval. Most vár segélyvonatot alulról, K. városból, melyet a vasúti és hajózási főfelügyelőségek kiküldöttje vezet és amelyen egy katonai munkásszázad is érkezik.

Azonnal elhatároztam, hogy az expedícióhoz csatlakozom, az embereimet pedig hazaküldtem azzal az üzenettel, hogy éjjelre kint maradok. Ugyanis ekkor már este volt és gondoltam, hogy reggelnél előbb nem sikerül kiszabadítani a vonatot, szabaddá tenni a pályát. Időközben intézkedtem, hogy a járásomhoz tartozó vonalmenti községekben a közérő készen álljon.

Eközben megérkezett a segélyvonat hókével és minden szükséges felszereléssel. A munkásszázad az állomás vendéglőjében vacsorát kapott, azután elindultunk P. állomásra, melyen túl nem lehetett menni, bár csak kb. 10 kilométernyire volt S. állomás, hol 3 vonat és 200 utas várta volna a segítségünket, ha erről tudtak volna.

A munkásszázadot és a szintén vonaton jött szakképzett vasúti munkásokat elszállásoltuk a pályaudvaron, mi

pedig az állomásfőnök lakásán kaptunk vacsorát, melynek végeztével tanácsot tartottunk. A vasúti és hajózási főfelügyelő, az osztálymérnök és a pályafelügyelő a századon és vasúti csapaton felül még legalább 300 főnyi közmunkaerőt tartottak szükségesnek, hogy délig át tudjuk törni a nagy hófúvást, amely pontosan Gy. pusztá alatt volt. Ilyen nagyszámú közérőnek az éj folyamán való kiállítása azonban nehéz feladat volt számomra. Éjjel ugyanis nem lehetett telefonálni, az állomáshoz tartozó nagyközség pedig járásom határának zezugos voltánál fogva idegen járás területén feküdt, amelyben való intézkedés hatáskörömön kívül esett. Elhivattuk a jegyzőt, aki kijelentette, hogy főszolgabírójának rendelete nélkül nem állíthat ki közérőt. Megmagyaráztam neki, hogy az alispán e tárgyban táviratot küldött minden főszolgabírónak, ő azonban megmaradt vonakodása mellett, mert a saját főszolgabíróját ezt a táviratot meg nem adta tovább. Meg voltunk akadva, de a jegyzőnek végeredményben igaza volt és így nem is kapacitálhattuk. Ekkor eszembe jutott egy csavarosabb megoldás. A szóbanforgó idegen járásbeli nagyközséggel majdnem összeépült egy, az én járásomhoz tartozó kisközség, amelyre a jelen esetben 30 főnyi közérőt vetettem ki. Az idegen járásbeli nagyközségben állomásozó csendőrörs körlete erre a kisközségre is kiterjedt, tehát erre vonatkozólag jogom volt neki felhívást kiadni. Megjegyzem, hogy a kisközségben jegyző nem volt.

Este 10 órakor elhivattam az örsparancsnokot és felhívást adtam neki, hogy a hajnal előtt a kisközségből kiállítandó 30 főnyi közmunkaerő biztosítása végett nyújtson a községi bírónak karhatalmi segítséget. A rendkívüli helyzet rendkívüli intézkedéseket igényel. Az örsparancsnok tisztelgett és a felhívás teljesítése végett el akart indulni.

tenni, töprengeni, amíg végre meglett az eredmény, ha ugyan meglett. Ma ezen is jórészt könnyítve van. A helyszínelő alcsoportnak kitűnő nagyítók, nyomkereső eszközök, mikroszkópok, nyomrögzítő anyagok vannak a birtokában, amelyeknek segítségével a szem képességein túlmenően, mondhatni még a láthatatlan nyomok felkutatására is képesek. A helyszínelő alcsoporttól tehát a nyomozást vezető számtalan jó és értékes adatot nyerhet. Adja meg azonban nekik a feladat megoldásához szükséges időt, kéréseiket pedig tőle telhetően teljesítse.

A helyszínelő alcsoport, a jelenlegi gyakorlat szerint — amíg az alosztályok a helyszínelő gépkocsikat meg nem kapják —, a helyszíneléshez szükséges technikai felszerelést úgynevezett „helyszínelőbőrönd”-ökben málházva viszi a helyszínre. Nyomozás közben mindig adódnak rövid szünetek; ezeket a nyomozást vezető használja ki arra, hogy a helyszínelő eszközöket és azok használatát magyaráztassa el magának. Így egy bizonyos idő elmúltával a testületnek mindig több tagja fogja azokat ismerni és értékelni.

Hogy a nyomozást vezető a helyszínelő alcsoporttól egyébként mit kívánhat, arra a Nyut. 133. pontja teljes részletességgel kimerítő tájékoztatást ad. Amidőn tehát az őrsparancsnok dönteni akar, hogy a helyszínelők kivezénylését kérje-e, mindig olvassa el a hivatkozott pontot és ott megfelelő választ fog kapni. A Nyut. 133. pontjában felsorolt teendők közül az alosztályok egyelőre csak a g) alpont alattiaknak nem tudnak megfelelni, mert szolgálati ebeik még nincsenek.

A nyomozást vezető a mondottak értelmében te-

De csak most jött a dolog lényege, amelynél az az elvérvényesült, hogy a cél szentesíti az eszközöket.

Miután az ügy szolgálati része el volt intézve, úgy magánúton azt kérdeztem az őrsparancsnoktól, nem lesz-e nehéz a községből 30 embert végigkísérni a nagyközségen, amelynek nagyszámú lakossága nem köteles közteret adni. Nem tart-e ellenszegüléstől, ha a zimankós éjszakában nehéz munkára vitt emberek látják, hogy a szomszéd falubelieknek nem kell kimenniük?

Az őrsparancsnok osztotta az aggodalmamat és azt felelte, hogy bizony sokkal könnyebb volna az őrsnek, ha mind a két községből kellene kiállítani a közteret.

Most jött a kísértő sátán. „Szabálytalanságot” készítettem elkövetni és „szabálytalanságra” csábítottam a lelkiismeretes, de egyszersmind igen buzgó őrsparancsnokot. Azt mondtam neki: itt van a segélyvonal, a bizottság teljes felszereléssel, a következő állomáson 3 napja fekszik 3 vonat 200 éhező utassal és nem tudunk a segítségükre menni, mert a járőrszolgálat bürokratikus akadályt képeznek. Én majd elintézem a dolgot az illetékes főszolgabíróval utólag, de mert minden késedelem nagy kárt jelent, én felhívást adok neki az idegen járásbeli községből is a közteret kiállítására, foganatosítsa ezt a felhívásomat, amelylyel neki is megkönnyítem a helyzetét, mert hiszen képtelen dolog két összeépült község kisebbikéből kiállítani a közteret, a közelebb fekvő nagyobbikból pedig nem. Az őrsparancsnok habozás nélkül belement a dologba és vállalkozott a „szabálytalan” felhívás teljesítésére, mert hiszen világos, hogy ebből semmi hátrány sem származott, előny pedig sok.

Alighogy az őrsparancsnok elment a második felhívással, megérkezett a jegyző. Most már hajlandó volt közreműködni, azt állítván, hogy időközben megkapta saját fő-

hát használja ki a helyszínelő alcsoport tagjainak különös képességét, gyümölcsöztesse azoknak ismereteit a maga és ezzel a nyomozás érdekében. Hallgassa meg a nyomozóknak a felkutatott adatok alapján kialakult véleményét, feltevéseit, kombinációit, következtetéseit és egészítse ki azokat a maga gyakorlati tapasztalataival és ami a fő s amivel a nyomozók nem rendelkeznek: a maga helyi és személyi ismereteivel és ezek figyelembevételével vezesse a további nyomozást.

Amint a helyszínelők a helyszínelést elvégezték, a nyomozást vezető haladéktalanul vonultassa be a daktiloszkopus-fényképezést a helyszínelő bőröndökkel együtt az alosztályhoz. A helyzet ugyanis ma még az, hogy az alosztályok még csak egy sorozat bőrönddel (A, B, C) voltak elláthatók. A terület pedig, ami az alosztályokhoz tartozik, igen nagy, a vasúti összeköttetés lassú és nehézkes, bűncselekmény sok fordul elő és ezért meglehetősen gyakran történik a helyszínelők igénylése. Az alosztályok tehát csak úgy tudnak az igényléseknek megfelelni, ha a helyszínelő eszközök felhasználásával az őrsök a lehetőség szerint sietnek és nem tartják azokat indokolatlanul vissza.

A helyszínelő alcsoport két nyomozó tagját azután úgy használhatja fel a nyomozást vezető a legcélszerűbben (már feltéve persze, hogy a helyszínelés megtörténte után is szüksége van még rájuk), ha nem együttesen egy járőrbe osztja be őket, hanem két járőrt alkot belőlük. Miután az őrs a helyszínelőket rendszerint olyan nagyobb bűncselekményekhez igényli, amelynek nyomozásához az őrsparancsnok amúgy is kivezényli magát, legcélszerűbb, ha az őrs-

szolgabírájától a táviratot. Mosolyogtunk ezen, mert hiszen falun éjjel nem kézbesítenek táviratot. A jegyző egyszerűen megtudta az őrsparancsnoktól, hogy a csendőrség nélküle is kiállítja a közteret, inkább felajánlotta hát a segítségét, hogy legalább az érdemben neki is része legyen.

Miután így most már biztosítva láttuk a vállalkozás sikerét, nyugalomra tértünk azzal, hogy reggel 6 órakor az állomáson találkozunk és nekivágunk a nagy munkának.

Mivel én voltam a legidősebb a társaságban, a többi urak udvariasan azt mondták, hogy nem baj, ha én később jövök, csak aludjam ki jól magamat. Ekkor t. i. már éjfél volt és időközben elég sok teát fogyasztottunk el.

Az én szállásom a pályaudvar közvetlen közelében álló gőzmalom tulajdonosánál volt. Korán reggel felébredtem. Fűtött az ambíció, hogy legöregebb létemre azért is én legyek az első a tett mezején. Már reggel 3/4 6 órakor útra-készen kiléptem a szobámból. Most azonban váratlan akadály bukkant fel. Már este hazakísértettek egy, a házban ismerős vasúti alkalmazottal, mert a malomban két harapós kutya volt, amelyek éjszaka idegent sem be, sem ki nem eresztettek. Arra azonban senki sem gondolt, hogy én reggel még sötétben fogok távozni, tehát mi lesz akkor a mérges ebekkel? Amint a folyosón végimentem, a kijárat ajtó mellett jobbra-balra elhelyezett két láda mind-egyikéből rövid, de jelentőségteljes morgás jelezte, hogy: „Tilos a kijárási!” No, jól nézek ki, gondoltam magamban, hiába keltem fel ilyen korán, mégsem leszek első a helyszínén, mert két harapós kutya közt sötétben elmenni, ehhez több kell, mint bátorság. Egy párszor megpróbáltam, de mindig visszafordultam. Időközben a konyhaablak kivilágosodott; legalább odáig szerettem volna elmenni, nem mint hogyha kíváncsi lettem volna a leány öltözködésére, hanem, hogy segítséget kérjek a kutyák ellen. De

parancsnok maga mellé veszi járőrtársul az idősebbik nyomozót, a másik nyomozót pedig egy másik járőrbe osztja be, a rangviszonyok figyelembevételével jelölve ki a járőrvezetőt. Ennek egyébként a Nyut. 142. pontjában alapja található.

Hasznos ez a nyomozás érdekében egyrészt azért, mert a nyomozás kezdetén rendszerint több irányba vezetnek szálak és ennél fogva amúgy is több járőrre van szükség, másrészt meg azért, mert a nyomozó alosztálybeliek általános gyakorlatát így szakszerűen egészítik ki a helyi és személyi ismeret. Ki ne tapasztalta volna már, hogy milyen nehéz nyomozni, amidőn tapasztalatlan, fiatal próbacsendőrként a járőrtárs és mennyivel könnyebb, ha a járőrvezetőt a járőrtársa élénken támogatja. Ha a járőr valamelyik tagjának életrevaló, ügyes következtetése, véleménye van és azt járőrtársával meg-hányja-veti, ennek következtében talán módosítja stb., ez sok sikertelenségnek elejét veszi. Mert a megbeszélésekkel tisztulnak a vélemények és amit két ember is helyesnek tart, valószínű, hogy jobb, mint az, ami csak egy agynak kritizálatlan szüleménye.

Amint azután a nyomozást vezető azt látja, hogy a cselekmény kiderült, vagy hogy minden lehető kimerített, de eredményre nincs kilátás, vonultassa be a nyomozókat is az alosztályukhoz, vagy mind a kettőt, vagy csak az egyiket. A feljelentés megszerkesztéséhez ugyanis, ha akarja, az egyik nyomozót vissza is tarthatja.

Más szemszögből nézve a nyomozóknak ilyen ideiglenes alárendeltségét, ebből következik még az is, hogy az örs- (szakasz-) parancsnok a nála rangban

fiatalabb nyomozót külszolgálati alatt ellenőrizni köteles. A Nyut. szerint a szabálytalanságokért nemcsak az felelős, aki azt elkövette, hanem az is, aki az ellenőrzésre köteles lett volna és azt elmulasztotta, mert a szabálytalanság a mulasztásnak is a foijománya.

Nézzük ezeketán, miként alakul az együttműködés akkor, amidőn az alosztályok egyenruhás nyomozói valamely örskörletben *önállóan nyomoznak*.

Ezekben az esetekben is, ha a nyomozók az örsállomásra érkeznek, jelentkeznek ugyan az örs- (szakasz-) parancsnoknál, de azoknak nincsenek alárendelve, hanem önállóan működnek. A nyomozók maradnak ilyenkor a nyomozás vezetői, az örsök pedig nekik minden támogatást megadni kötelesek. Kérésükre járőr is vezényelhető ki támogatásukra, de ezekben az esetekben is célszerű a kettős járőrképzés, a fentebb már tárgyalt okokból folyóan. Általában adják meg az örsök nekik is azt a szíves támogatást, amelyet egy idegen örskörletből megjelent nyomozó járőrnek szoktak nyújtani, amikor az az örskörletben megjelenik.

A nyomozó alosztályok azután az önállóan nyomozott ügy fogalmazványát utólag leadják az illetékes örsnek is abból a célból, hogy az irattárukba helyezhesse, mert hiszen a területileg illetékes örsnek kell elsősorban azt tudnia, hogy a körletében milyen bűncselekmény történt és hogy azt milyen eredménnyel nyomozta ki a nyomozó alosztály. Az ilyen eset is természetesen az illetékes örs tevékenységére számít, azt tehát a havi tevékenységi kimutatásban is fel kell tüntetni.

A bevezetésben említette, hogy a nyomozókkal

egy-egy erélyes mordulás onnan is mindig visszariasztott. Nagyon bántott a dolog, de végre is szerencsém volt, éppen a 6 órát kezdte ütni a falu toronyórája, amikor kilépett a leány a konyhából: most történt meg velem először életemben, hogy egy nő segítségével kerültem el veszedelmet.

Az állomáson tényleg első voltam, illetőleg a derék csendőrök már akkor hozták az első 25 főnyi közérőt. Kevéssel rá megjött a munkásosztály vezető százados, aki egy katonai járőrrel átvette az első közérő-transzportot, melyet csakhamar a második és a harmadik is követett. Az örs mintaszerűen végezte a dolgát. Eközben a bizottság többi tagjai is előkerültek és a főnök irodájában teát kaptunk.

Amint egy vagonra való közérőmunkás együtt volt, egy katonai járőr a segélyvonat mozdonyával kiment velük a helyszínére, mikor pedig már 200 polgári munkás kint volt, mi is követtük őket a századdal és a hókével.

Csakhamar megérkeztünk a kritikus helyre, ahol egy, talán 6 méter mélységű bevágás színültig tele volt hóval. A hó annyira összefagyott, hogy az egész munkásszázad keresztülment rajta fölül, anélkül, hogy nyomot hagyott volna. Ebben a keményre fagyott hóban egy egész tehervonat feküdt bent, de úgy, hogy a mozdonyok még a kürtője sem látszott ki. Mindenekelőtt a mozdonyt kellett hát kiásni, nehogy a hótorlasznak nekifutó hóeke beleütközzék. E célból minden 6—8 méter távolságra lékeket ásatunk és a hófuvás elejétől számított mintegy 200 méternyire meg is találtuk a mozdonyt.

Következett a dolog lényege. A segélyvonat két mozdonya, melyek elsője elé a hóeke volt fogva, visszament egy kilométer távolságra és azután mind a két gép örült sípolás mellett nekiszaladt a torlasznak. A vasúti főfelügyelő figyelmeztette a mozdonyvezetőket, hogy a szabá-

lyok értelmében (megint a szabályok) csak 30 kilométeres sebességgel szabad a hónak nekimenni, de hozzátette, hogy nem fogja megnézni a sebességmérőt. Ez azt jelentette, hogy a két önként jelentkezett és kiváló mozdonyvezető gyorsvonati sebességgel ment neki a hó-, de tulajdonképpen jégtömögnek, miközben az életével játszott, mert ha csak egy darab kő fekszik a sínen, a hóeke alá hó jut, a két mozdony ennek következtében felemelkedik, bukfenetet vet és a rajtuk ülőknek végük van. A vasúti főfelügyelő megjegyezte, hogy a nagy fűtőház két legkeményebb legénye áll a mozdonyokon, akik még a pokolnak is nekimenének.

A munkásszázad parancsnoka is felszállt a gépre és engem is invitált, hogy üljek fel, de az előrebocsátottak után nekem bizony nem sok kedvem volt a vállalkozásra. Óvatosságomat azzal indokoltam, hogy szeretném látni, hogyan szalad bele a hóeke a torlaszba.

Ebből ugyan keveset lehetett látni, mert az ütközés sűrű hófelhőbe burkolt és csak azt láttuk, hogy mázsás jégtömbök 20—30 méter magasságba is repülnek a levegőbe. Öreg vasutasok is voltak ott, olyanok, akik a hófúvások hazájában, Zágráb és Fiume közt szolgáltak, de ilyet ők sem láttak.

A hóeke minden nekiszaladásnál 20—30 méternyire belefurakodott a torlaszba, azután megakadt, ki kellett ásni, visszament és újra nekifutott. Eközben a munkások minden 6—8 méternyire nyílásokat ástak a hóba, hogy gyöngítsék az ellenállást. Ebből aztán majdnem szerencsétlenség is lett, mert a mozdonyvezetők egy esetben nem tudták, hogy még vannak munkások a torlaszban és bravúrt csináltak abból, hogy mennél nagyobb darabot törjenek át. Hiányos volt a megbeszélés és kiáltásainkat a munkások

való együttműködést a szolgálatteljesítés két módja szerint — az egyenruhás és polgári ruhás szolgálat szerint — elkülönítve fogom tárgyalni. Térjünk tehát át most a polgári ruhás nyomozókkal való együttműködésre.

Az első csoportba tartoznak azok az esetek, amidőn a polgári ruhás nyomozók az örs támogatására vezényeltettek ki.

A személyes együttműködés itt már — különösen a személyes érintkezés tekintetében — sokkal gondosabb előkészítést, előmunkálatokat és alaposabb átgondolást igényel, mint az egyenruhában való együttműködés.

A polgári ruhában kivezényelt nyomozók az örs- és szakaszparancsnoknál éppen úgy tartoznak jelentkezni, mint egyenruhában; de olyan módon, hogy azt a község lakossága, főként pedig az érdekeltek semmi körülmények között se vehessék észre; egyszóval, hogy a polgári ruhások az „inkognitójukat” (kilétüket) ne árulják el, leginkább is időnek előtte.

A kölcsönös érintkezés szempontjából kétféle lehetőség van.

Az egyik az, midőn már maga az alosztály két egyenruházott kerékpároscsendőrt ad a polgári ruhások mellé. Ilyen esetben az örsök érintkezési módja egyszerű, mert azt az egyenruházott nyomozó alosztálybeli járőr bonyolítja le. Minden parancsot, jelentést stb. az egyenruhás járőr közvetít, vagyis az érintkezés körüli eljárás elsősorban az ő gondjuk.

Az érintkezés másik módja az, midőn az alosztály csak polgári ruhás járőrt vezényel ki s az örsöknek a személyes érintkezést maguknak kell lebonyolítaniuk.

nem hallották meg. Végre az utolsó pillanatban egy tizedes futólépésben megvitte a hírt, hogy fussanak, mert jön a mozdony, de így is csak 10 méternyire a hóéke előtt tudtak kiugrálni az utolsó emberek. Csakhamar sorakoztak és megolvasták a katonákat és a vasúti munkásokat, nem hiányzik-e valaki, de a polgári közerővel ezt nem lehetett megtenni, mert nem volt névsor, azért alapos volt az aggodalom, hogy valaki esetleg mégis a hó alatt van. Szerencsére nem maradt ott senki. Végre 11 órára sikerült kiásni és P. állomásig elhúzni a tehervonatot, azután büszkén robogtunk be a S.-i pályaudvarra, ahol a felszabadított utasok örömrivalgással fogadtak bennünket. De hogy az állomás területe milyen képet mutatott, arról jobb nem beszélni. A szerteheverő sok zsíros papiros még a legkevésbé csunya szemét volt.

Elhatároztuk, hogy most már felmegyünk Budapestig, hátha akad még dolgunk. Szerencsétlenségünkre azonban R.-nál összetört a hóéke, mert még az sem bírta ki a sok összeütközést. Most azután mi, „a felszabadítók”, torlasztuk el a pályát, mert a hóéke nagy teste tele volt terméskövel, melyeket egyenkint kellett kézzel kirakni s csak azután lehetett eltakarítani a monstrum-alkotmány roncsait.

Hosszú és változatos pályámon nem volt ehhez hasonló élményem. Azonkívül ez alkalommal utaztam először ingyen személyvonaton. T. i. A.-tól egészen székhelyem vasúti állomásáig jegy nélkül mentem a vasúti urak társaságában, akik tréfásan kijelentették, hogy segítségemért ennyit megérdemlek. A fülke többi utasai ugyancsak elcsodálóztak, amikor meghallották, mit műveltünk ma dél előtt. Hogy teljes legyen a mulatság, az állomáson nem várt szán, mert vasárnap volt és nem kézbesítették a táviratomat. Így fáradtan, álmosan és éhesen még jó néhány kilométert kellett gyalogolnom, de megérte.

Ilyenkor legcélszerűbb már az igénylésnél úgy eljárni, hogy az örsparancsnok az igényléskor bejelenti, hogy a polgári ruhás járőrt X-én, Y órakor Fehérfalu község északi kijáratától keletre 2 km-re levő Bugaci-erdő szélén várja. Vagy csak az érintkezés felvételének helyét jelöli meg és az alosztálytól kér parancsot, hogy mikor legyen ott az örs járőre az érintkezés felvétele végett. Az első érintkezés felvétele alkalmával azután a nyomozást vezető állapotodják meg a polgári ruhásokkal, hogy mikor, hol legyenek bizonyos időben, sürgős jelentéseiket hová és hogyan tegyék meg. Történhetik az érintkezés éjjel, bent a laktanyában (inkább csak hajnal felé, amidőn a faluban már minden elcsendesedett), történhetik esetleg postán, levélben vagy zárt levelezőlapon is. Igen sürgős esetben természetesen a nappali órákban is bemehetnek a polgári ruhások a laktanyába. Az eredménynek nem szabad csak azért elmaradni, mert a járőr féltette az inkognitóját. Hiszen sok polgárember lép be naponta az örslaktanyába s ha éppen idegenek lennének is akkor a laktanyában jelen, a polgári ruhás nyomozó jelentse ki, hogy panaszt tenni jött s kérje kihallgatását az örsirodában. Ott azután négy szem között megteheti sürgős jelentését.

Ha a személyes érintkezés semmiképpen sem lehetséges, vagy a felismerés miatt aggályos, akkor meg kell elégedni az írásbeli érintkezésekkel oly módon, hogy a kölcsönös írásbeli közléseket, parancsokat, jelentéseket stb. előre megbeszélte helyekre elrejtik. Idegen, harmadik személyeket az érintkezés közvetítésére rendszerint nem kell alkalmazni, akármilyen megbízható legyen az illető, mert ha szándékosan nem árulja is el a járőrt, a fecsegés veszélye mindig fennáll.

Most vessünk egy pillantást a polgári ruhás nyomozók megfigyelő szolgálatának lényegére azért, hogy lássuk, hogy miben kell az örsnek a polgári ruhásokat támogatni. Hogyan kell együttműködniük?

Általában a megfigyelések lehetnek néma megfigyelések és mondjuk beszédes megfigyelések.

Néma megfigyelés alatt értsük azt, hogy a polgári ruhás nyomozó az utcán, tereken, nyilvános helyiségekben, általában tehát a megfigyelendővel való személyes érintkezés nélkül, igyekszik adatokat megállapítani. Például, hogy a megfigyelendő kihez jár, éjszakáit hol tölti; kikkel érintkezik, költekező életmódot folytat-e és ezzel szemben milyenek a kereseti viszonyai; ha elutazik, hová megy, melyik faluban vagy városban vannak és milyen összeköttetései stb. A megfigyelendő munkaadójától, ismerőseitől, szomszédaitól, rokonaitól stb., közömbös beszélgetést folytatva, ügyesen elhelyezett kérdésekkel adatokat gyűjt, azokból következtetést von le, azért, hogy egy felmerült gyanu alapossága vagy alaptalansága felől tájékozódjék.

Beszédes megfigyelésnek minősítsük az adatszerzésnek azt a módját, amidőn a megfigyelendővel való személyes érintkezés közben gyűjt adatokat.

Önként felvetődik most már a kérdés, hogy a polgári ruhás nyomozót a néma megfigyelő szolgálatban a nyomozást vezető hogyan és mivel támogathatja. Elsősorban is azzal, hogy azokat az adatokat, amelyeket a megfigyelendőről ő eddig tud, a legteljesebb részletességgel közli a polgári ruhás járőrrel. Ne csak a járőrvezetővel, hanem a járőr mindkét tagjával, mert a polgári ruhás csendőröknek megfigyelő szolgálatban folyton cserélőniök kell egymást azért, hogy egy helyen való huzamosabb tartózkodással ne vonják

magukra a figyelmet és felismertetésüket megnehezíték. Faluhelyen az ilyen szolgálat sok nehézségbe és akadályba ütközik. Faluhelyt az emberek majdnem kivétel nélkül ismerik egymást és így egy idegennek utcasarkokon vagy tereken való huzamosabb álldogálása mindjárt feltűnik. Aztán meg faluhelyen olyan kicsi az utcák forgalma, hogy ott észrevétlenül tartózkodni, úgy mint egy nagyforgalmú városban, nem lehet.

Ha tehát valakinek a házat, lakását, üzletét, irodáját, telepét, egyszóval valamilyen megjelölt helyiségét kell megfigyelni, akkor a nyomozást vezető a feladat közlése alkalmával azt is közölje a polgári ruhás nyomozókkal, hogy az ő elgondolása szerint honnan lehetne a figyelést a legkevesebb feltűnéssel, a legaggálytalanabb körülmények között teljesíteni. Lehetőleg többféle megoldást közöljön, amelyek közül azután a polgári ruhás csendőr maga fogja a legalkalmasabbat kiválasztani, esetleg azonban egész más megoldást fog követni. A megfigyelő szolgálat természetéből következik ugyanis, hogy annak rugalmasnak, változatosnak, a pillanatnyi helyzethez alkalmazkodónak kell lennie. Ezért adja meg erre a Nyut. azt az irányelvet, hogy a polgári ruhás szolgálatnak nincsenek alaki szabályai.

Egy alkalommal egy 6—8 házból álló tanyai központ egyik lakója igényelt huzamosabb időn keresztül megfigyelést. Álló figyeléssel a feladatot sehogyan sem lehetett megoldani. A dolog úgy nyert elintézését, hogy az őrsparancsnok, az alosztállyal egyetértően, megállapodott az egyik ottani lakossal — aki igen jó embere volt —, hogy a polgári ruhás nyomozót szolgának alkalmazta és fizetés ellenében élelmezte. De olyan módon, hogy már napokkal előbb elmondotta a szomszédnak, hogy egy távoli rokonát veszi könyörületből magához, amíg Pesten állást kap. Természetes, hogy így minden feltűnés nélkül érkezhettek meg a nyomozó és folytathatta észrevétlenül a figyelést, aminél még az a kedvező körülmény is közrejátszott, hogy a megfigyelendő lakása éppen szemben volt.

Az ilyen huzamosabb megfigyeléseknél tehát az őrsparancsnok gondolja előre át, hol lehetne a polgári ruhás csendőr számára esetleg hónapos szobát bérelni, vagy őt valamilyen foglalkozásban elhelyezni. Ma már nem feltűnő, ha valaki nem mindig úz a korának és egyéniségének megfelelő foglalkozást.

Mikor azután a nyomozó el van helyezve, a nyomozást vezetőnek a találkozások helyét kell megbeszélnie, amit esetenként változtasson. Összekötőnek fel lehet használni a másik polgári ruhás nyomozót is, aki nincs letelepítve.

Gondos előkészítést kíván az összeköttetés megszervezése annál inkább, mert ha a nyomozó azt észleli, hogy a szolgálati fellépés, illetve valamilyen nyomozati cselekmény (elfogás, házkutatás stb.) ideje elérkezett, erről az őrsöt haladéktalanul tudomásba kell tudnia helyezni. Neki magának ugyanis a nyílt szolgálati fellépést vagy nyomozati cselekményt a lehetőség szerint kerülnie kell, erre a célra egyenruházott csendőröket kell igénybevennie. Kerülni kell a polgári ruhás csendőrnek a személyes szolgálati fellépést, hogy a nagy nyilvánosság ne vegyen tudomást arról, miszerint a nyomozásnál polgári ruhás csendőr is működött közre, nehogy az emberek a jövőben bizalmatlanokká váljanak minden ismeretlen egyénnel szemben és így a polgári ruhás csendőrök jövőbeli szolgálatát megnehezítsék. Természetesen arra is te-

kintettel kell lenni, hogy azoknak a közreműködése is leplezve legyen, akik a nyomozóknak foglalkozást vagy lakást adtak vagy egyéb módon segítették őket munkájukban. A legtöbb polgári egyén éppen azért nem meri a csendőröket támogatni, mert attól féli, hogy a megfigyelt majd bosszúját tölti rajta, ha alkalma lesz rá. Ne tegyük ki tehát a minket támogató polgári egyéneket ilyen aggodalmaknak.

Ezzel a néma megfigyelés körül való támogató segédkezést is letárgyaltuk. Nézzük most már, hogy a *beszédes megfigyelés*nel mivel támogathatja az őrs a polgári ruhás nyomozókat.

A fentebb elmondottakból következik, hogy a néma megfigyelés körülményesebb előkészítési módjánál fogva faluhelyen és tanyarendszerek között ritkábban, míg a beszédes megfigyelés, mert könnyebben vihető keresztül, sűrűbben fog alkalmazást nyerni.

A beszédes megfigyelés, mint tudjuk, abból áll, hogy a nyomozó személyesen érintkezik a megfigyelendővel és ezen az úton gyűjt adatokat.

Ezekben az esetekben a nyomozást vezető a polgári ruhás csendőrrel való első érintkezés felvétele alkalmával a megfigyelendőről adjon részletes tájékoztatást. Különösen ismertesse a megfigyelendő egyéniségét, jellemét, szokásait, gyengéit, vagyoni viszonyait, összeköttetéseit, multját stb. Ezeket azért kell a polgári ruhásoknak tudniok, mert így a megfigyelendővel könnyebben és simábban fogják tudni az érintkezést felvenni. Tegyük fel, hogy a megfigyelendő egyén Búza Imre, akire az a gyanu, hogy egy vásári tolvajszövetség vezére. Az őrsparancsnok az eligazításkor közli a polgári ruhás csendőrrel, hogy Búza igen szereti a törkölypálinkát és kedvenc cigarettája a Hunnia. Legjobb barátja Tyúk Péter, aki azonban többrendbeli betöréses lopás miatt a szegedi Csillag-börtönben ül. A polgári ruhás csendőr ezek után ellátja magát Buza két, kedvenc cikkével s azzal állít be hozzá, hogy üzenetet hozott Tyúk Pétertől a börtönből, ahol együtt raboskodtak. Közben láthatóvá igyekszik tenni a két élvezeti cikket Buza előtt s nem sok fáradság kell már, hogy Buzával barátságot kössön. Vigyázni kell azonban egy körülményre. Nevezetesen a Tyúk Péter személyét illetően is adjon az őrsparancsnok bőséges adatokat a járőrnek, mert ha az adatok hiányosak, vagy éppen a valósággal ellentmondóak, a megfigyelendő gyanakvóvá válik.

Hangsúlyoznom kell tehát, hogy annál nagyobb kilátás van arra, hogy a nyomozók eredményesen támogathatják az őrsöt, ha minél teljesebb a személyes együttműködés.

Ugyanez áll fenn akkor is, amidőn a nyomozókat valamely ügy *önálló nyomozására* vezényli ki polgári ruhában az alosztály.

Térjünk ki végül még arra az esetre, amidőn a nyomozó alosztályok tisztjeinek valamelyike száll ki valamelyik örskörletbe, vagy állomáshelyéről átveszi a nyomozás irányítását.

Ezekben az esetekben a nyomozó alosztályok tisztjeit a Nyut. bizonyos jogokkal ruházza fel. Így a nyomozási ügyben közvetlenül levelezhetnek az örsökkel, azoknak a nyomozással kapcsolatosan utasításokat adhatnak, jelentéseket követelhetnek be és általában az örsökkel szemben megtehetnek minden intézkedést, ami a bűncselekmény kiderítése céljából szükségesnek mutatkozik. Ilyenkor tehát nyújtsák az őrs-

illetve szakasparancsnoknak mindazt a támogatást, ami az éppen kiderítés alatt álló ügyben szükséges.

Ezekben az esetekben, valamint minden adandó alkalommal — a magasabb szolgálati cél érdekében — kívánatos, hogy az őrsök, illetve szakasparancsnokok részéről egyfelől és a nyomozó alosztályok között másfelől az együttműködés mindig teljesebbé, bensőségesebbé és megértőbbé váljék, hogy a csendőrségnek a nyomozó alosztályokkal való korszerű kiegészítése beváltsa a hozzá fűzött reményeket és hogy a csendőrség régi hírnevéhez ezután is méltó maradjon.

Az eddig szerzett egyéves tapasztalatok alapján kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy ezen a téren sem az őrsök, sem pedig a polgári ruhás csendőrök ellen nem merült fel panasz. Az együttműködés, egymás kölcsönös támogatása tökéletes s ha valahol előfordultak is kisebb hibák, azokat nem féltékenységeknek, vagy súrlódásnak, hanem inkább csak a dolog újszerűségének és az ilyenirányú tapasztalatok hiányának lehetett tulajdonítani. Dicséretére válik minden őrsparancsnoknak és csendőrnek, hogy megértették a nyomozó alakulatok igazi célját: nem az őrsök eredményeire áhítoznak a nyomozók, nem versenyezni akarnak az őrsökkel a bűncselekmények kiderítésében, hanem csak bajtársias segítséget akarnak nekik nyújtani ott, ahol szükséges. Természetes, hogy a nyomozó alosztályok által elért eredmény is az őrsnek számít, mert hiszen a nyomozók csak az őrsök támogatására, nem pedig pótlására vannak hivatva.

Azzal fejezem be, amivel kezdtem: nem az a fontos, hogy ki éri el az eredményt, hanem az, hogy az egész csendőrség, mint ilyen, minél tökéletesebben és eredményesebben működjék. A testület, mindig csak az egész testület nagy, közös ügye lebegjen a szemünk előtt, azt pedig csak minden egyéni érdektől mentes, önzetlen, vállvetett munkával tudjuk igazán szolgálni.

Az emlékezőtehetség fejlesztése.

Irta: CSEPI BÉLA százados.

Ha a mult eseményeit, a régen látott személyeket, tárgyakat, jelenségeket és benyomásokat gondolataimban felidézem, lelki szemeim előtt újra látom vagy másként érzékelem azokat — ez az emlékezés.

Az emlékezés tehát agyműködés, de egyúttal az érzékszervek működése is. Míg valaminek a megfigyelésénél elsősorban az érzékszervek működnek, ezek továbbítják az érzékelést az agyba, a tudatba, — az emlékezésnél fordított a sorrend. Az emlékezésnél az agy működik először, amikor visszaidézi, felkutatja megtalálja az elraktározott fényképlemezeket s csak a megtalálás után működnek az érzékszervek. Ezek most már csak ellenőrzői az újra felidézett képzetek helyességének. Ha visszagondolok egy gyalog megtett hosszú útra (agymunka), akkor a lábaimban újra érzem az akkori elcsigázottságot (érezékelés). Ha régebbi foghúzásra gondolok, a gondolat megszületése után (agymunka), érzem a fájdalmat is (érezék).

Miért van az, hogy amikor valaki vissza akar emlékezni valami szövetanyagra, önkéntelenül is végigsimogatja az ujjai hegyét a hüvelykujjával, mintha a szövet tényleg az ujjai között lenne. Miért van az, hogy ha valaki visszagondol egy tragikus eseményre, akkor elszomorodik, vagy sírva fakad? Azért, mert az

emlékezés az agy munkája után az érzékszerveket is, az idegeket is, reflexsz-, visszatérő érzékelésre indítja.

A szemeinkkel érzékelt események emlékezetbe idézésénél újra látjuk azokat. Az ilyen ember szemén megfigyelhetjük, hogy nem azt látja, ami most van a szeme előtt, hanem azt vesszük észre, hogy „visszanéz”. Visszanéz a multba és újra érzékeli, újra látja azt, — aminek a megnézésére az agy parancsot adott neki.

Az emlékezés eredménye nem egyformán jó. Rövid idő elteltével még nem halmozódott nagyon sok új benyomás az agyba s ezek közül nem nehéz kikeresni a régebbit. Minél hosszabb idő telik el azonban egy-egy megfigyelés után, annál inkább eltakarják, elhomályosítják a régi megfigyelés elraktározott képzeteit az új képzetek. Több hasonló ilyen képzet közül nehéz kiválasztani a valódit s ekkor összetévesztjük a dolgokat.

A jó emlékezésnek általában két fő-követelménye van. Mindenekelőtt az szükséges, hogy helyes megfigyeléssel raktározzuk el az agyba az érzékelt eseményeket, tárgyakat stb., — mert milyen lehet az emlékezés eredménye, ha maga a megfigyelés — (amely pedig alapja ennek) — sem helyes. Másodsorban az szükséges, hogy az elraktározott képzeteket időnként a felszínre hozzuk az egymásra halmozott képzetek alól, így mintegy felfrissítjük őket.

Lássuk ezután, milyen gyakorlati hasznát veheti a csendőr az emlékezőtehetségének? Mint minden csendőri ténykedésnek, az emlékezésnek is a legfontosabb célt kell szolgálnia: az eredményes közbiztonsági szolgálatot. Minden tudást, minden képességet, ügyességet, szellemi és testi erőt ennek szolgálatába kell rendelnünk, így természetesen az emlékezőtehetséget is, ha az a cél elérésére alkalmas. A közbiztonsági szolgálat legmozgalmasabb és legkiterjedtebb tere a nyomozás. S az emlékezőtehetség gyakorlati haszna is ezen a téren a legnagyobb.

A „Csendőrségi Lapok” 1930. október 20-iki számában a megfigyelésről és annak szükségességéről megjelent egy cikk. Ebből kiindulva könnyen megtalálhatjuk az emlékezőtehetség gyakorlati hasznát is, mert hiszen a kettő elválaszthatatlan ténykedés: a megfigyelés és emlékezés. Miért kellett megfigyelni egyes eseményeket, személyeket, jelenségeket stb....? Azért, hogy a megfigyelések eredményét később a nyomozásban felhasználhassuk. A későbbi felhasználás már csak az emlékezés útján történhetik. Azért kell jól megfigyelni, hogy arra jól emlékezhessünk.

Megfigyeléseink eredményét nagyrésztben feljegyezzük ugyan s ez mindenesetre nagy segítségünkre lesz az emlékezésben, de gondoljunk csak arra, hogy milyen óriási munka volna mindent feljegyezni, ebben az írással amúgy is túlterhelt világban. Ezért csak a fontosabb vagy fontosabbnak látszó megfigyeléseinket jegyezzük fel, — a többi megfigyelést csupán elraktározzuk az agyunkban. A nyomozás tapasztalatai ezen a téren megmutatták, milyen gyakran jegyzünk fel lényegtelen megfigyeléseket és milyen gyakran mellőzzük a lényegeseket. De ez természetesen, így meg is érthető. A nyomozás lefolytatása alatt nem ismerhetjük fel az adatok értékét azonnal s számtalan eset bizonyítja, hogy teljesen jelentéktelen adat — amelynek feljegyzését mellőztük — vezette a nyomozót eredményre akkor, amikor már lemondott arról, hogy eredményt elérhessen. De csak akkor, ha ez az adat megmaradt az agyában és az emlékezéssel elő tudta onnan venni.

A budapesti Nemzetközi Vásárt Bud János kereskedelemügyi miniszter kíséretében (elől baloldalt) az osztrák kereskedelemügyi miniszter is megtekintette (elől közepén). (Schäffer felvétele.)

Az emlékezés nagy munkája az agynak; sokszor csak hosszas erőltetéssel képes rá. Az emlékezőtehetség tulajdonképpen egyénenként jobb, vagy gyengébb, általánosságban azonban ezzel is úgy vagyunk, mint bármely mással: gyakorolni kell, hogy tökéletesedjék.

Az emlékezőtehetség fokozására az alábbiakban mutatok be néhány példát:

1. Célszerű az ilyen gyakorlatok megkezdésére ugyanazokat a gyakorlatokat elvégezni, amelyeket a megfigyelőképesség fejlesztése céljából átvettünk. Hogyan? ... Ugy, hogy bizonyos idő elmultával (egy hét, egy hónap stb.) a gyakorlóktól megkérdezzük, emlékeznek-e még erre vagy arra a gyakorlatra. Ha igennel válaszolnak, akkor az emlékezőtehetség gyakorlása végett elrendeljük nekik, hogy írják le a megemlített gyakorlatot emlékezetből. Ilyen gyakorlatok a Csendőrségi Lapok előbb hivatkozott számában találhatóak.

Ezt a leírást kétféleképpen is elrendelhetjük. Mondhatjuk azt, hogy írja le, milyen hibákat követett el a megfigyelésben. Itt tehát csak a hibákra kell emlékeznie. Vagy azt mondjuk, hogy írja le a teljes gyakorlatot, de nem a hibákkal, hanem a megbeszélés után a kijavított leírás szerint. Tehát úgy, ahogy azt tényleg bemutattuk.

Munkaidő gyanánt valamivel több időt adjunk, mert az emlékezés több időt igényel, mint a közvetlen megfigyelésen alapuló leírás.

A leírás után az oktató keresse elő azt a papírlapot, amelyre a megfigyelési gyakorlatot írta a gya-

korló és azzal hasonlítsa össze. Az összehasonlítás után megállapított helyességi arány szerint osztályozza a gyakorlatot.

2. A gyakorlónak adjuk azt a feladatot, hogy írja le az X. községben lévő pihenőszoba berendezését, méreteit, fekvését stb.

3. Írja vagy rajzolja le a gyakorló az X. községből Y. községbe vezető utat kanyarulataival, házaival, műtárgyaival (hidak, átereszek, kilométerkövek stb.) és ezeknek egymástól való távolságát.

4. Egy régen nem látott személyről készíttessünk személyleírást, olyanról, akit a csendőr jól ismer. Esetleg olyanról, akiről a csendőr maga vett fel személyleírást, — persze már régebben. Vagy készíttessünk az őrön jelentkezés végett megjelent valamelyik honvédről személyleírást.

Ezt a gyakorlatot személyleírási úrlapon végeztessük el, — ügyelve arra, hogy lehetetlent ne követeljünk. Pl. nem lehet követelni a személyi adatok leírását, — csak abban az esetben, ha az illető személyről a gyakorló már készített vagy vett fel személyleírást, annak jelenlétében.

5. Adjuk azt a feladatot a gyakorlónak, hogy írja le emlékezetből a legutóbbi szemle eseményeit. Pl. azt, hogy a szemlélő előljáró az oktatásnál mely tantárgyból mit oktatott és ebből a gyakorló mit jegyzett meg. Vagy: melyek voltak azok a hibák, amelyeket a szemlélő a legénységi szobában talált a szobavizsga vagy a fegyvervizsga alkalmával, stb.

6. Az őr belső életében lefolyt egyes események leírásával is gyakorolhatjuk az emlékezőtehetség fejlesztését. Pl. rádió megrendelése és felszerelése mi módon, mely úton történt. Vagy: hogyan folyt le a disznóölés. Vagy: egy kitüntetés ünnepélyes átadása. Stb.

Számtalan ilyen gyakorlatot találhat az oktató. Egyre azonban figyelemmel legyen: csak olyasminak a leírását követelje, amit maga határozottan ismer és tud, vagy ami pontos feljegyzésben van meg neki. A gyakorló leírása tehát reálisan ellenőrizhető legyen.

Az emlékezőtehetség fejlesztése sok vonásban rokon a megfigyelőképesség fejlesztésével, — jó lesz tehát, ha ilyen gyakorlatok tervezésénél mindig átolvassuk a fentebb hivatkozott cikket is. A gyakorlatok elbírálására, osztályozására, a munkaidők meghatározására az ott elmondottak is irányadók.

Egy megvesztegetési kísérlet története.

Írta: MÉSZÁROS JÁNOS törzsrörmester (Alag).

Fiatal csendőr voltam a világháború elején s így meglehetősen korán belekóstolhattam a keményebb szolgálatba is, amit az első orosz betörés zudított a határmenti őrökre. Változatos beosztásokban töltöttem a háború első évét, nem mondhatom, hogy az unatkozásra alkalnam lett volna. Végre aztán az ignézi őrön állapodtam meg hosszabb időre, de tennivaló akadt itt is bőven. Amint a háborús hónapok dörögtek a fejkünk fölött, azok multával együtt szaporodtak a hadviselő államok gondjai s bizony a magyar állam háborús terheiből a csendőrség is alaposan kivette a maga részét. Egészen rendkívüli és különös rendelkezések születtek, jöttek garmadával az őrökre s nekünk itt is, ott is, mindenütt helyt kellett állanunk.

Ügyelnünk kellett többek között már 1915-ben arra is, hogy lisztet s más terményeket hatósági engedély nélkül senki se szállítson. Természetes, hogy mint minden közérdekű rendelkezésnek, ennek is voltak áthágói szép számmal s így érthetően gyanusnak találtam azt a szekeket, amelyet egyik szép holdvilágos éjszakai portyázásom alkalmával zsákokkal megrakodva láttam haladni az Ungvár—munkácsi műúton. Mögötte egy másik, hasonló szekér döcögött. Megállítottam a kocsikat. Halpert József volt a szállítmány gazdája, aki a lisztszállítás jogos voltát nem tudta igazolni.

Magam az egyik, népfelkelő járőrtársam pedig a másik kocsi mellett lépegetve, elindult a lisztkaraván a legközelebbi község felé. Halpert József előttem ballagott meglehetősen lógó és feltűnően hajlott orrával. Nem tagadhatta volna le, hogy keresztvizet sohasem látott.

Mendegéltünk. Én sétapartnerem iránt felgyülemlett undorral eltelve, amaz pedig idegen, érthetetlen szavakat mormolva s közben-közben laposakat pislantva felém. Sejtettem, hogy mondani akar valamit, de hagytam, hadd vergődjék. Ahogy ezt a fajtát már akkor ismertem, tudtam, hogy elszakíthatatlanul szívós s amit el akar érni, ahhoz minden körülmények között, valamilyen formában hozzáfog.

Félkilométer után megszólalt:

— Örsvezető úr!

— Na.

— Mhondónék én volomi!

— Ne mondjon semmit!

Csend. A hold a felhők között bujkált s nekem eszembe jutottak a véreim, magyar bakák, nagyszerű legények,

akik talán ebben a pillanatban szünnnek meg mindörökre „mhondoni volomi.” Nem is tudom, mi mentette meg ebben a pillanatban kaftános szomszédomat egy irtózatos pontfontól. Azt hiszem, csak a csendőrnevelésem, az a kényszerűség, hogy nekünk a törvényt még a leghitványabbak javára is tiszteletben kell tartanunk.

Ujabb félkilométer után megint megszólalt a liszt-kalmár:

— Örsvezető úr, 10 khoruna...

— Miféle 10 koronát emleget maga?

— Ajvaj, nem thiz, ötven, száz khoruna...

— Nekem akarja adni, mi?

Elkaptam egy pillanatra a tekintetét s láttam, hogy minden lehetőség másodpercek alatt szikrázik át az effajta munkára különösen alkalmas agyában. Óvatosan felelt:

— Mhogának? Miért ne adnék mhogának?

Nem akartam beugratni, módot akartam adni neki arra, hogy észretérjen. Azt mondtam neki:

— Vigyázzon a száz koronájára, Halpert, mert megüti a bokáját!

Megszepent, de nem hagyta magát. A lisztszállítmány hatalmas értéket képviselt s azzal tisztában volt, hogy ha beérkezünk a legközelebbi községbe, akkor a liszt elveszett a számára, az „özlet” nem sikerült.

Arról kezdett beszélni, hogy az állam milyen silányan fizeti a csendőrt. Ilyen kevés pénzért nem érdemes lelkiismeretesnek lenni. Hogy milyen mennyei érzés az, ha az embernek pénze van s hogy a pénzt nem is olyan nehéz megkeresni, hiszen ott hever az ember lába előtt az úton, csak fel kell venni.

Erre mondtam neki valami goromba dolgot. Elhallgatott, illetve csak a maga külön nyelvén mormolt furcsa szavakat.

A községben nem találtam talpon senkit, aludt az egész falu. Éjjeliőröstől, kutyástól, mindenestől. Járőrtársamat elküldöttem a bíró és az egyik esküdt lakására, hogy költse fel s hívja a községházára őket.

A két izraelita felneszelt. Azt hitték, hogy az imént csak azért nem fogadtam el a pénzt, mert a járőrtársam is ott volt s nem akartam vele osztozkodni. Lám csak, most pedig elküldöttem, hogy egyedül maradhassak.

Odosomfordáltak mellém a sötétben.

— Örsvezető úr! Legyen esze...

Felbosszantott a szemtelenségük:

— Na jó, hát ide a pénzt.

Pillanat alatt a markomba nyomott valamelyikük négy darab ötvenkoronás bankjegyet. Meg sem néztem, csak zsebrevágtam.

Amikor a járőrtársam a bíróval és az esküdttel a kocsikhoz érkezett, elővettem a pénzt a zsebemből, megmutattam nekik s a járőrtársammal is igazoltattam, hogy amikor szolgálatba indultunk, nálam mindössze egy korona volt. Hónap vége lévén, nem is lehetett több, mert éppen akkoriban nyögdecselem egy kerékpárvétel részleteit s a harctéren küzdő öcsém távollétében magukra maradt öreg szüleimnek küldözgettem el, ami maradt. Felhasz-

A XVII. század első felében a gyalogság végtelenül komplikált harcalkazatai igen nagy gyakorlottságot követeltek a legénységtől, de különösen a tisztektől, akik azokat az osztályok létszáma szerinti szélességnek és mélységnek megfelelően kiszámított tabellák segítségével vezényelték. Az egyes alakzatoknak különféle neve volt. Például a lándzsások négyszögű alakzatának „Tertia” volt a neve. Egyéb más alakzatok, pl. a „spanyol brigád”, a „burgundi kereszt” stb. Az ember ezen gyakorlatai elenyésző semmiségek voltak. Létezett mindenféle körív, kereszt, nyoleszög stb. alakzat.

náltam a lisztesek megrökönyödését és hirtelenében megírtam az alábbi elismervényt:

Atvételi elismervény

arról, hogy Halpert József és Lippkovics Ábrahám szerednyei lakos kihágáson tetten ért egyénektől, megvesztegetés címén 4 drb 50 K, azaz négy darab ötven koronás bankjegyet a mai napon hiánytalanul átvettem.

Beregrákos, 1915 szeptember 28.

Előttünk:

Molnár Gábor bíró s. k.,
Szalai Ferenc esküdt s. k.

Atadók:

Halpert József s. k. Mészáros János csendőr s. k.
Lippkovics Ábrahám s. k. Kelemen Imre népf. őrm. s. k.

Átvevő:

Ezt az elismervényt — mint látható — aláírtam, aláírták azonban az összes jelenlevők, maguk a lisztesek is. Igaz, hogy néhány perc múlva Halpert a haját tépte és külön átkokat mondott a fejemre, annyira kijött sodrából a aláírás miatt. A papiros azonban akkor már a zsebemben volt s el is tettem magamnak a másolatát emlékébe, mert nem hiszem, hogy párja lenne valahol ennek a furcsa formájú beismerésnek.

A liszt 18 mázsát tett ki. Az árverésen 1104 korona folyt be érte s ennek az összegnek az egyötöde engem illetett. Az igényemet be is jelentettem azzal, hogy ezt az összeget a Vörös Kereszt céljaira ajánlom fel, legalább azt tegyem meg, ha már nem volt annyi pénzem, hogy a hadikölcsönjegyzésben én is résztvehessek. Bizony így volt ez háborút át nem élt fiatal bajtársaim s most is csak azt mondom, hogy ha még egyszer háború lenne s én újra fognék ilyen lisztkalmárokat, az engem illető jutalék akkor is a Vörös Keresztnak menne.

Halperték a lisztügyben elnyerték a megérdemelt büntetésüket: 600—600 K pénzbüntetést és pénzbüntetésre át nem változtatható 15—15 napi elzárást. De ez még nem volt nekik elég, most jött a megvesztegetési bűnügy főtárgyalása.

A bűnügyet a beregszászi kir. törvényszék tárgyalta. Szeptember 27-én találkoztam Halpertékkel a munkácsi országúton s a főtárgyalás már november 7-re ki volt tűzve. Tanukként engem és a járőrtársamat is megidézték a törvényszék.

A folyosón más ügyekkel kapcsolatban is várakozó emberek közül Halpert erőltetett mosolygó arccal futott elébem, amikor oda beléptem. Megkérdeztem tőlem, hogy haragszom-e rá. Azt válaszoltam neki, hogy a csendőr legfeljebb csak a magánéletben szokott haragudni, amennyiben pedig őt a magánéletben egyáltalában nem fogadhatom el ismerősömnek, nem is haragudhatom rá. Erre körülkerülgetett sanda szemmel és arra kért, hogy a tanuvallomásomban igyekezzem enyhíteni az ügyüket.

— Kár volt ezt a dolgot így elrontani örsvezető úr. Mi haszna magának ebből? Mi haszna lesz magának abból, ha engemet elítélnek? Hol itt az „özlet”, hol itt a nyertes, itten mindenki csak veszített! — mondotta éneklő hangon, széttárt karokkal és láthatóan igazi meggyőződéssel.

Láttam, hogy két egészen külön világ az, amiben magam s a Halpert-féle emberek élnek, de azért annyit megjegyeztem:

— Nyertes is van itt, Halpert: a becsületed.

Úgy elfutott mellőlem erre a szóra, mint ördög a tömjéntől. Azután jött a törvényszéki atiszt és beszóltotta az egész társaságot a tárgyalóterembe.

Az elnök 60 éves körüli, ezüstfehérre őszült ember volt, a nevére azonban, sajnos, már nem emlékezem. Az ügyész felolvasta a vádiratot, azután következett a terheltek, tanuk kihallgatása, vádbeszéd, ment a dolog, mint

a karikacsapás. Halperték nyakig benneültek a magukszerzte megérdemelt bajban.

Az ügyvéd azonban nem azért ügyvéd, hogy a legreménytelenebb ügyet is menteni meg ne próbálja. Olyan úton-módon s olyan fogásokkal, ahogyan éppen az ügy menete azt számára lehetővé teszi. A Halperték ügyvédje is gondolt valamit s egy merész csavarintással ki akarta tekerni a dolog nyakát. A legközönségesebb és legnyilvánvalóbb vesztegetési ügyet a vallás palástjába burkoltan próbálta kicsempészni a tárgyaló teremből. Így beszélt:

— Tekintetes Törvényszék! Nagyságos Elnök Úr! Véenceim a vád szerinti időben az őket kihágáson ért csendőrnek nem azért adták a 200 koronát, hogy azzal megvesztegessék s hogy az a lisztjüket el ne kobozza. Hanem azért adták, hogy szabadon bocsássa őket, mert az izraelitáknak nagy ünnepjük a szombat, ezt a napot pedig nem akarták letartóztatásban tölteni.

Erre a csalafintaságra az elnök úr is elmosolyodott, inkább úgy a bajusza alatt, befelé, én pedig majd elnevettem magamat. Akkor láttam először ennyire világosan, hogy védekezés címén mi mindent kitalálnak és összebeszélnek az emberek, még a legkomolyabb fórumok előtt is. Halperték az ügyvéd beszéde alatt természetesen olyan jámbor, ájtatos és szenvedő képet vágtak, mintha imádkozáson kívül soha mást sem műveltek volna.

Az elnök aztán hamarosan tisztázta néhány hozzám intézett kérdéssel a „letartóztatás” ügyét s egykettőre tisztán állott a dolog, hogy a védelem által felhozott beállításban bosszankodni és nevetni lehet ugyan, de a bűnügy szempontjából súlya nincs.

Érdekes volt, amikor az elnök felmutatta az elismervényt Halpertéknek s megkérdezte tőlük, hogy miért írták azt alá, ha nem igaz, hogy meg akartak engem vesztegetni. Azzal védekeztek, hogy nem is tudták, mit írnak alá. Erre az elnök megjegyezte:

— Ha olyan tartalmú nyilatkozatot tettek volna önök elé, amelyben arra vállalnak kötelezettséget, hogy 24 óra alatt kimennek a tűzvonalba, vajjon azt is aláírták volna?

Ez a kérdés máig is tisztázatlan, mert nem válaszolt rá senki.

Ítélet: 6—6 hónapi fogház és 6—600 korona pénzbüntetés. Sietett mindenki belenyugodni, a védő különösen.

Az elnök kívánságára én és a volt járőrtársam bennmaradtunk a teremben, amikor a többiek eltávoztak. Nem tudtam, mit kívánhat tőlem az elnök úr, de hát nyugodtan vártam.

A főtárgyalás elnöke odajött hozzánk, megszorította a kezünket s meleg szavakkal emlékezett meg arról, hogy az ország tisztességének, becsületének egyik legderekabb letéteményese a csendőrség s éppen azért nagy az öröme, mert tudja, hogy a helyemben a többi csendőr is ugyan ezt tette volna.

Nem tagadom, jól esett. Tudatossá és mindennél értékesebbé vált számomra az érzés, ami addig csak ösztönösen élt bennem, hogy minden földiek között legnagyobb dolog számunkra a — csendőrbecsület.

A régi időkben a győzelem nagyságát a zászmányolt zászlók száma szerint értékelték, mert a csapatra nézve a zászló elvesztését tekintették a legnagyobb gyalázatnak. Pl. a nördlingeni győzelmet (1634 aug. 16.), melyben 35.000 főnyi császári sereg egy 24.000 embert számláló svéd sereget vert szét, azért tartották különösen nagyra, mert az ellenségtől 300 zászlót és lobogót vettek el, melyekből egyedül De Werth János tábornagy lovasai 150 darabot zsákmányoltak.

Gyakorlat az őrökön.

Írta: MÁTEFFY ISTVÁN százados.

A katonai kiképzés kérdésével már több közlemény foglalkozott lapunk hasábjain. A közlemények tartalmát s méginkább az általános tapasztalatokat abban foglalhatjuk össze, hogy a csendőrségnek új katonai és harcászati átképzése általánosságban jó eredménnyel nyert befejezést. A csendőriskolákban a továbbképzésnek sincs semmi akadály, az őröket illetően azonban az a tapasztalat, hogy az őrökön általában nem foglalkoznak olyan szívesen a katonai továbbképzéssel, mint az nemcsak fontosságánál, de egyenesen érdekességénél fogva is megérdemelné.

Hol keressük az okát ennek a felfogásnak? Nézetem szerint minden újítást bizonyos idegenkedéssel fogadnak az emberek. Így történt ez az új Gyalogági Gyakorlati Szabályzattal is. Fokozta az idegenkedést, hogy a szabályzat megjelenése után annak a gyakorlatba való gyors átültetésénél kissé sok követelményt kellett támasztani.

Amint tudjuk, az átképzésen elsősorban a szakasz- és őrparancsnokok estek át, sajnos, az anyagi helyzethez mérten, mindössze pár hét, tehát igen rövid idő alatt. A meglehetősen nagy anyagot a rövid idő alatt kevesen tudták megemésztetni s még kevésbé tudták azt helyesen átültetni a gyakorlatba.

A zártrendű gyakorlatok elsajátítására az őrök rá voltak kényszerítve, mert azok tudása nélkül egy rajt megmozdítani se tudtak volna.

Azok, akik a rövid átképző tanfolyam után az ott tanultakat tovább fejlesztették odahaza az őrökön, ma messze felette állanak a többieknek.

A katonai kiképzéstől való idegenkedést elsősorban olyan őrökön lehet tapasztalni, ahol az őrparancsnok az oktatóanyag nincsen tisztában. A bizonytalan tudás határozatlan parancsokat eredményez. Gyakorlati tanácsokat kell tehát adni az őrparancsnokoknak, hogy a kérdést hol fogják meg, hol kezdjenek neki s hogyan könnyíthetik meg e feladatukat. Ezekre próbálok az alábbi néhány sorban feleletet adni.

A harc kiképzés szükségességére, fontosságára e lapokban már ismételtén rámutattak. A világháború alatt szolgált bajtársaim saját bőrükön tapasztalták ennek szükségességét. Nem szabad magunkat azzal áltatni, hogy adott esetben a csendőrséggel szemben úgysem mer senki fellépni s elég lesz a karhatalom puszta megjelenése, hogy a rend helyreálljon. Dehogyan. Ma már számítanunk kell arra, hogy nem botokkal, kövekkel, hanem fegyverrel ellátott emberekkel kerülünk szembe, akiknél esetleg más harceszközök is lehetnek. Nem szabad figyelmen kívül hagynunk azt sem, hogy az emberek például lázadás esetén mindenre elszántak lesznek, akiknek legyűrése esetleg nem is lesz könnyű feladat.

Sokan még ma sincsenek tisztában a Gy. Gy. Sz.-al. Első teendő tehát, hogy azt meg kell tanulni. A fiatalabb generáció az iskolákban a gyakorlati és elméleti kiképzés alatt ezt behatóbban elsajátította, más teendője tehát nincs, mint ismétléssel megakadályozni azt, hogy a megtanultak feledésbe menjenek. Az idősebbek pedig, akik azt bármily oknál fogva elsajátítani nem tudták tökéletesen, pótolják azt az őrökön. A foglalkozási idő rövidege és a sok egyéb irányú (közbiztonsági) elfoglaltság mellett

arra ritkán lesz idő, hogy a gyakorlatokon tanuljuk meg a szabályzatot, ott már csak a megtanultakat lehet a gyakorlatba átültetni.

Amint az a tananyagbeosztásba felvett egyéb tantárgyaknál is van, annak, aki oktatni akar, az anyagból előzőleg el kell készülnie. Így van ez a harcgyakorlatoknál is. Tehát akár az őrparancsnok, akár a helyettes tartja az oktatást, készülnie kell reá.

Első legyen, hogy a legénység a Gy. Gy. Sz. 2. füzet 15. §-ában foglaltakkal tisztában legyen. Ha az alap megvan, könnyű a további munka. Csak ezek után kerüljön sor a 18. és 19. §-okban foglaltakra s ennek keretében a gyakorlati bemutatásra és helyes végrehajtásra, amit mint csatár már elsajátított.

Hogyan készüljön elő az őrparancsnok az oktatásra?

1. Válassza ki a gyakorlat tárgyát, amit át akar venni. Ez vonatkozik minden feladatra, akár járőrrel, akár félrajjal vagy egész rajjal akar gyakorolni. Például egy házban védelmi állást foglalt fegyveres rabló elfogása egy járőr által. Vagy: 10—12 főnyi fegyveres rablóbanda elfogása. A gyakorlat tárgya mindig a gyakorlati életből legyen merítve.

A gyakorlatokat úgy tervezze meg, hogy egyszerre csak egy mozzanatot vegyen át. Például a raj megközelítés alatt nagyobb távolságon. Vagy: előnyomulás kis távolságon. Vagy: a raj tüzelése. A mozzanatok úgy is összeállíthatja, hogy azok végül összefüggő egész gyakorlatot tegyenek ki, melyet azután külön gyakorlatképpen vehet át, egyszerre végrehajtva valamennyi mozzanatot.

2. A kiválasztott gyakorlat, harcrészlet részére válassza ki a terepet. Az őrállomás közelében min-

Francia katonák ebédje hadgyakorlaton.

Ezt a franciát sem kell ringatni.

denütt van megfelelő terep. Ne gyakoroljunk mindig egy helyen, például a vásártéren. A terepet úgy válassza meg az őrsparancsnok, hogy azon különösen a Gy. Gy. Sz. 101. p. megfelelő alpontjaiban foglaltak gyakorolhatók legyenek. Ha a terepet változtatja, nagyobb lesz az érdeklődés s a gyakorlatok nem fognak egyhangúvá, unalmasakká sem válni.

3. Készítsen megfelelő feltevést. A feltevést mindig a való életből válassza. Mondja meg, mit tudunk az ellenségről, mennyi annak ereje, milyen fegyverrel van ellátva, mit csinált és mit csinál, hol volt, hol van, vagy lehet, stb.

4. Hogy a gyakorlat símán menjen, dolgozza ki a végrehajtást teljes részletességgel. A végrehajtás kidolgozásánál ügyelni kell, hogy annak minden mozzanata, minden sora szabályszerű legyen. A parancsok rövidek, világosak és főleg határozottak legyenek. Nagy hiba még ma is az, hogy sokan nem tudnak parancsot adni, felesleges fejtegetésekbe, magyarázkodásba, indokolásba fognak, ahelyett, hogy a megadott helyzetnek megfelelően parancsot adnának ki. Előre kidolgozott feladatnál nem történhetik meg, hogy fontos részletek kimaradnassanak. Irja ki mindig az öpk. az oktatni kívánt egyes pontjait a szabályzatnak, hogy azokat gyorsan, keresés nélkül ismereteni tudja.

5. A gyakorlat végrehajtásánál alkalmazza a Gy. Gy. Sz. megfelelő pontjait. Ezt úgy értem, hogy ha pl. a tüzelőállás elfoglalásáról van szó, a szabályzat megfelelő pontjait mind vegye át. (Hol adja ki a pa-

rancsot, hogy foglalja el a raj a tüzelőállást, milyen tüzelési mód van, mikor alkalmazunk csatártüzet, mikor vezetett tüzet stb.) Ez különösen az első időben bír fontossággal, az ismétlés szempontjából.

6. Mutasson rá mindig a hibákra. Ez a rámutatás azonban mindig oktató és jóakarató legyen. Ugyancsak ez alkalommal mutassa vagy mutattassa be a helyes eljárást, viselkedést, olvassa fel a szabályzat vonatkozó pontját. Ha a legénység közül felvilágosítást kér valaki, azt készségesen adja meg.

7. Lovas- és vegyesörsökön gyakorlat tárgyává teendők még a L. Gy. Sz. 175. és 220—224. pontjai s ugyancsak gyakorlat tárgyává kell tenni a L. Gy. Sz. 20. §-ában foglaltakat is.

Ne idegenkedjünk a harckiképzéstől. Ne gondoljuk, hogy azt elsajátítani, megtanulni nem lehet. Sok más utasítás, törvény megtanulása talán sokkal nehezebb, mégis megtanulja mindenki. De hiszen éppen ilyen szükséges a harckiképzés is. Meg vagyok győződve, hogy aki már saját bőrén tapasztalta a szükségességét, maga is ezt vallja. Semmit nem jó túlzásba vinni és nem is kell, de amire egyszer az embernek a hivatásában szüksége van, azt — török-szakad — mindenkinek tudnia kell!

KI TUDJA?

Mikor gyilkolták meg Obrenovics Sándor szerb királyt és feleségét? Ki volt a felesége?

Orvvadászok.

Írta: CSIKI PÁL esendőr (Jászladány).

Tulajdonképpen most is a púpos volt az oka mindennek. A púpos órássegéd, aki korlátlan ura és parancsolója volt annak az öttagú társaságnak, amelynek 1924-ben, gyergyóditrói kereskedőtanuló koromban, én is tagja voltam.

Afféle zabolátlan, vidám „tanonc”-gyerekek voltunk s nem mult el hét a fejünk felett, hogy valami „stiklit” ne csináltunk volna. Természetesen a púpos volt a társaság lelke és kezdeményezője minden vállalkozásnak.

Most, hogy érettebb fejjel gondolom át ezeket a hazontalanságokat, egészen más színben látom ezt a szegény púpos órássegédet. Művészetnek tekintette az órásmesterségét, minden zeneszerszámhoz konyított, a klarinéttól a nagybögőig s mindezt halálosan komolyan vette. Testi hibáját, egész reménytelenségbe rekedt sorsát valami félszeg komolykodással próbálta feledni és feledtetni. Sokat mulattak az emberek a Mesteren s bizony nem vették észre, hogy — ha jobban megnéznék — tulajdonképpen a saját sorsuk egy-egy darabkáját is megtalálhatnák a púpos művész furcsaságaiban.

Egy nyári napon azzal állított meg az utcán a púpos, hogy ma este a szokottnál korábban legyek ott a „főhadiszálláson”, mert holnapra — azaz vasárnapra — nagyszabású terve van. A főhadiszállás egy szabóműhely volt. Természetesen alig vártam az üzletzárás idejét. Izgatott várakozásban valószínűleg el-elmértem a portékát, a vevők rovására azonban nem tévedtem, abban biztos vagyok, mert olyan kereskedőinas még nem született, aki a mérleg mellett — ha hozzájut — ne a vevő pártján lenne.

Zárás után rohantam a főhadiszállásra. Csak a púpos hiányzott még, de hamarosan ő is megérkezett s egy kis bevezetés után közölte velünk a holnapra szánt tervét.

Körvadászatot rendezünk. Megállapította a Mester, hogy puska nélkül vadászni nem lehet, azt tehát nekünk kell szereznünk, hozzá, persze, töltényeket is. Elhült bennünk a vér. Mi szerezzünk puskát? Honnan?

Legnagyobb meglepetésünkre azonban felugrott a társaság legvéznább tagja és kijelentette, hogy akár erőszak árán is, de megszerzi az apjától holnapra a puskát, töltényekkel együtt. A Mester nagyszabású szónoklatban dicsérte meg a lelkes, bátor, semmi akadálytól vissza nem riadó ifjút, azután folytatta a terv ismertetését. Hogy most már a vadászat legfontosabb eszköze — a puska és töltény — megvan, de kocsi is kell. Jobb társaság csak kocsin megy ki a vadásztérre, hát ebben mi sem maradhatunk alul.

Ekkor jött a második meglepetés. Felugrott egy másik cimborá és széttárt karokkal kiáltotta: „Megadjuk!” Hajnalban ugyanis, amikor még mindenki alszik a házban, mi sem könnyebb, mint elcsenni az öreg szürkét és a szekeret. Most jött a Mester újabb szónoklata, azután áttértünk a részletekre.

Vadászterületet még nem választottunk magunknak, de majd csak megtelepszünk valahol. Abban a korban, amikor az egész világot magáénak érzi az ember, ilyen kicsiségen nem mulhatnak olyan nagy dolgok, amekkorának ez a mi vadászatunk ígérkezett. A haditanácsot azal zárta be a púpos, hogy némi kenyér, hús, meg egymás a vadászathoz hozzátartozik, hozzunk hát ilyesfélét is. Bornak pedig okvetlenül lennie kell, mert anélkül meg komoly vadászatot pláne nem lehet elképzelni, már pedig mi nem flóberttel megyünk verebészni, hanem

komoly puskával, kocsival, nagy vadra vadászunk. „Nagy vadra” — itt megfutotta kicsit a hideg a hátamat, mert a leghitványabb vad, ami most eszembe jutott, a vaddisznó volt. A borral kapcsolatban megjegyezte még a Mester, hogy ő csak elvből ragaszkodik az italhoz, ő úgysem fog belőle inni egy kortyot sem, mivel hogy ő antialkoholista. Ezzel a zárószóval széledtünk szét, ki-ki haza aludni, azaz hogy félálomban oroszlanokkal viaskodni.

Az hiszem, én voltam a legóvatosabb, mert még este megkértem a szüleimet, hogy másnapra engedjenek el a szomszéd faluba, hadd látogatom meg a bátyámat. De azért én is izgatottan dobogó szívvel érkeztem hajnalban a faluvégi találkozó helyre s bizony a többiek szemében is ott ült a szorongás, amint a kocsival, a puskával, elemózsiával és borosflaskókkal bevonultak a táborba.

Nem lehet azt leírni, hogy a púpos milyen méltósággal, micsoda mélységes komolysággal tartott felettünk szemlét. Az izgalomnak, szorongásnak nyoma sem látszott rajta, meg volt róla győződve a jámbor, hogy mi most valami nagyszerű, komoly, nem mindennapi dolgot cselekszünk.

Felkapaszkodtunk hát a kocsira s nekivágtunk a hegynek. A Mester nyugalma átragadt ránk is, hamarosan nótaszótól volt hangos az erdő. Táltosunk, az öreg szürke, egykedvűen lépegetett a kocsi előtt. Nem szaladt volna az egy vagón zabért sem, csak ballagott csendesen s talán azon morfondírozott a lelógatott, nagy fejével, hogy mi lesz ezekkel a gyerekekkel estére?...

Az egyik kanyarulatban nagyot rikoltott a Mester: — Gyorsan a puskát, hadd lövöm le!

Fegyverhordozónk a Vezér kezébe nyomta a puskát s ijedt csendben figyeltünk, miféle fenevadat látott meg, amit le akar löni. Hát azt látjuk, hogy hanyattfekszük a kocsiderékban, vállához szorítja a puska tusát, a csőtorkolatot pedig az égnek emeli.

Azt hittem, hogy a szegény Mesternek egészen az agyára ment a vadászdicsőség s most le akarja löni fejünk felől a napot.

Ebben a pillanatban nagyot dördült az öreg vadászpuska, valami szörnyű lökés ért engem is. Mire magamra eszméltem, az öreg szürkének, meg a kocsinak nyomát sem láttam, mi ellenben valamennyien az út porában hevertünk és nyögdécseltünk. Az történt, hogy a szürkénk megijedt a lövéstől és életének talán legutolsó ugrásával úgy otthagyt bennünket a faképnél, mint Szent Pál az oláhokat.

A púpos finom mozdulatokkal tisztogatta ruháját a portól, nem nevetett, de nem is káromkodott. Méltóságáról most sem feledkezett meg s ez jó hatással volt ránk is. Kiderült egyébként, hogy a Mester csak sast látott keringeni a fejünk felett s ezt akarta lelőni. Mondanom sem kell, hogy a sas minderről nem tudott semmit s nyugodtan körözött tovább a levegőben, irdatlan magasságban, a felhők alján.

Futottunk persze a szürke után s meg is találtuk hamarosan. Nyugodtan legelészt az árokban, a kocsinak se lett baja. Felszedelőzködtünk s tovább andalogtunk vele. A nap már jó magasan állott, mire egy rengeteg fenyves kellős közepére, patakpartra érkeztünk. Itt ütöttünk tanyát. A szürkét kicsaptuk, hadd legelésszék, amíg mi egy-két medvével visszatérünk.

A Mester úgy rendelkezett, hogy egyikünk a kocsi mellett marad. Azért is, hogy a lóra, kocsira vigyázzon, de legfőképpen azért, hogy a nyársonstet megcsinálja. Sorshúzásnak kellett ebben döntenie. Mindenki azt gondolta, hogy azért talán, mert egyik sem akart a tábor-

helyen maradni, pedig éppen ellenkezőleg. Mindegyik ott akart maradni. Az erdő rejtelmesen zúgó sötétje kissé megcsappantotta a vadászkedvet. A sors a púposnak kedvezett. Hiába kínálkoztunk fel helyette, ő az igazság nevében — maradt. Mi meg — mit tehattunk mást — elmentünk vadászni.

De csak az erdőszéleken csellengettünk s titokban buzgón sóhajtoztunk, hogy medvének, farkasnak, vaddisznónak ne kerüljünk az útjába. Jól imádkoztunk, mert nem-hogy fenevadat, de még csak egy legyet se lőttünk arra az időre, amikor a gyomrunk az ebédidő közeledtét jelezte. Egyenként kezdtünk hát visszaszállingózni a táborhely felé.

Szörnyű látvány fogadott bennünket. A Mester arc-raborulva feküdt s messziről is láthatóan — nem volt benne élet. A szürkének nyoma vészett. Merénylet történt — futott át rajtunk az ijedtség — s a gyilkos biztosan felpattant a szürkére és elvágta. Az első percekben közeledni sem mertünk az áldozat felé, de aztán belőlem kitört az ösztön (lám csak, már akkor is!) és szabályszerű helyszínelésbe fogtam.

Óvatosan hanyattfordítottam a púpost. Amikor a szívéhez közeledtem a fülemmel, hogy meggyőződjem: van-e még benne élet, a Mester nagyot horkant, belefújt az arcomba s én majd elszedültem a rámszusszantott alkohol szagától. Kiderült, hogy a púpos nagyon elúnhatta magát egyedül, vagy talán ő is félt egy kicsit a medvétől, megitta hát egyedül az egész borkészletünket. Tök-részeg lett tőle.

A legkülönösebb és legmulatságosabb az volt a dologban, hogy a púpos különben tényleg antialkoholista volt, nem ivott az máskor semmiféle szeszest.

Kiderült aztán az is, hogy ha nem szomjazott, de éhezni annál inkább fog velünk együtt a derék Mester. Rajtahagyta a parázson a húst, korommá égett az nyársastól. A szürke pedig, nem érezvén lelket az örzőjében, megszökött. Láttuk a hazafelé vezető nyomait.

A Mestert negyedórán át mesterséges lélegzéssel próbáltuk magához téríteni. Mi, jámbor ifjak, azt hittük, hogy jó az a részegség ellen is. Mikor aztán láttuk, hogy hiábavaló minden fáradozás, belemártogattuk a púpost a patakba. Ez sem térítette magához. Tanácskozást rögtönztünk s elhatároztuk, hogy a Vezér tetszhalálának idejére én veszem át a parancsnokságot.

Feltéttem hát a holtrészeg Nimródöt a kocsira s vidám nótá-meg füttyszó mellett megindultunk vele hazafelé. A kocsit, ló hiányában, természetesen mi húztuk. Hogy gyorsabban karikázott az öreg szekér kereke, mint a szürke után, az bizonyos. Siettünk ugyanis, mert esteledett s volt szurkolni valónk, több is a kelleténél.

Szegény púpos Mesterünk! Szombaton este hogy kiszínezte a boldog és dicsőséges percet, amikor zsákmánnyal megrakodva bevonulunk a faluba a vadászatról. Zöld ágakkal rakjuk körül a kocsit s rólunk fog beszélni a falu egy évig. S amíg csak élünk, el nem felejtjük ezt a vadászatot.

Mindenben igaza is lett neki, de hogyan! A zöld galyakat és az ő tetemére borítottuk, hogy a legyek útközben meg ne egyék. S bizony, egy évig rólunk beszéltek a faluban. A faluvégen vártak ugyanis bennünket a kétségbeesett szülők. Sajnos, a szülők csak addig tudnak kétségbeesni, amíg nem tudják, hogy az elveszett gyermek megkerült. Amint azonban ebben bizonyosak, rögtön utána következik az elnászpápolás. Az pedig a mi esetünkben szörnyű volt. Úgy eltárgáltak bennünket azonnyomban, hogy a mohácsi vész kismiska volt ahhoz.

Vezérünket pedig elvitték az orvoshoz, aki alkoholmérgezést állapított meg nála. Adott neki valami orvosságot, aztán hazavitték. Másnap, amikor a postára mentem, a púpos órásműhelyéből hegedűszót hallottam. Odaadóan hajladoztak a hangok a húron: „Józanságra nagy bennem az akarát . . .”

Réti Flórián tiszthelyettes emlékoszlopának és síremlékének leleplezése.

Olvasóink emlékeznek rá, hogy néhai Réti Flórián balatonföldvári örsbeli tiszthelyettes 1929 május 10-én Zamárdi község mellett az országúton két betörő megtámadta és megölte. Réti tiszthelyettes másodmagával ellenőrző szolgálatban volt; amikor a két betörővel találkozott, igazoltatta és elfogta őket. Járőrtársát azután elküldötte Tószegre, hogy egy otttartózkodó másik járőrnek orvhalászok bekerítésére vonatkozólag parancsot közvetítsen. Amíg a járőrtársa távol volt, megtörtént a tragédia, Béndek József törzsőrmester vérbefagyva, holtan találta az úton a járőrvezetőjét, a tettesek pedig elmenekültek.

A belügyminiszter úr engedélye alapján a testületben rendezett gyűjtés eredményéből a tragédia színhelyén emlékoszlopot, míg a kőröshegyi temetőben, ahol Réti tiszthelyettes eltemették, síremléket állítottak fel.

Az emlékoszlopot és a síremléket május 10-én leleplezték ie ünnepélyes keretek között. Mindkét ünnepélyen megjelentek: *Fonyó* László őrnagy, a pécsi csendőrkerületi parancsnoksághoz beosztott törzstiszt, *Kriston* György őrnagy, kaposvári osztályparancsnok, *Haida* Sándor százados, tabi szárnyparancsnok, az államépítészeti hivatal képviselőjében *Filó* mérnök, az egyházi és községi vezetőségek, a környékbeli örsök legénysége és nagy számban a szomszédos községek közönsége.

A kora délutáni órákban gyülekezett az ünneplő közönség az emlékoszlopnál, amelynek a jelentőségét és értelmét *Haida* százados méltatta és felkérte Zamárdi község előljáróságát, hogy az emlékművet vegye gondozásába. *Halász* Gyula körjegyző válaszában meleg szavakkal adott kifejezést annak a készségnek, amellyel az emlékművet a gondjaiba fogadja.

Ezután a kőröshegyi temetőbe vonult az ünneplő közönség, ahol már szintén sokan összegyülekeztek s egy levente-díszszakasz is kivonult. Himnusz után dr. *Pados* kőröshegyi r. kat. plébános rövid beszéd után beszélt a sírt, majd *Kriston* őrnagy emlékezett meg Réti tiszthelyettes tragédiájáról. Kiemelte beszédében azt a gondolatot, hogy Réti Flórián, az ember, szörnyű tragédiával fejezte be az életét, de Réti tiszthelyettes, a csendőr, bevonult a csendőrség örökemlékü névviseelőinek a sorába. A Réti Flórián sírja mellett mélységes megrendüléssel állunk meg, de Réti tiszthelyettes síremléke bizonyosság és biztatás a jövőre amellet, hogy a csendőr hű marad a hivatásához az utolsó lehelletéig. Beszéde végén felkérte *Kriston* őrnagy Kőröshegy község előljáróságát és az egyházközség vezetőségét, hogy szívesen fogadják gondjukba Réti tiszthelyettes síremlékét. A balatonföldvári örsparancsnokságnak pedig lelkére kötötte, hogy a sírt soha nem lankadó kegyelettel becsülje meg és bajtársi szeretettel gondozza. A szép és kegyeletes leleplezési ünnepély ezzel véget ért s most már kettővel ismét több emlékmű hirdeti, hogy kötelessége s fegyvere mellett kitart a magyar csendőr mindhaláláig.

Vitéz Páll István tiszthelyettes.

A világháború kitörésekor a brassói VII. kerület szárazvölgyi őrsén teljesített szolgálatot, mint vizsgázott al-örmester. A románok váratlan betörése és előnyomulása következtében a Retetics nevű havasról Dornavatrán, Besztercén át a többi legénységgel együtt Marosvásárhelyre vonult vissza. Rövid pihenő után Szászrégen, Györgyszentimre, Libánfalva, Görgénykősa községek kiürítéséhez vezényelték. A polgári lakosság távozása után a tábori csendőri szolgálat ellátására a Görgényszentimrén lévő állomásparancsnoksághoz osztották be.

1916. év szeptember 16-án éjjel Kovács főhadnagy állomásparancsnoktól azt a parancsot kapta, hogy a Görgénykősa község keleti bejárata közelében lévő táboriörsöt keresse meg s az ott lévő híd megszállására és védelmére vonatkozó parancsot adja át.

Páll István éjjel után Bodosi Imre és Kovács István csendőrökkel a parancs végrehajtására elindult.

A sötétségben nem vették észre, hogy saját csapataink Görgénykősa községet az éj folyamán kiürítették s a saját laza rajvonalunkon áthaladva, a két rajvonal közé kerültek s természetesen a keresett tábori örsöt nem találhatták meg.

A tábori örs keresése közben Görgényüvegcsür közelében a hátuk megett harcizajt és segítségkiáltásokat hallottak. Mint később kitűnt, Kásva községben egy román osztag éjjel a 17. honvéd gyalogezred élelmezési oszlopán rajtaütött s két tisztet és a kísérő legénységet elfogta. Az élelmezési oszlopot azonban már nem tudták elszállítani, mert közben megvirradt s a menetoszlop rendezése közben Páll István őrmester járőrrel rajtuk ütött s az élelmezési oszlop elszállítását megakadályozta. Görgénykősa község most a két rajvonal között feküdt. Páll őrmester embereivel egyszerre csak három járművet tudott visszazállítani. A honvéd tábori őrség parancsnokától segítséget kért, de nem kapott, mert mint mondták, pillanatok kérdése, hogy a románok a községet megszállják s így lehetetlen az élelmezési oszlopot megmenteni. Ugyancsak nem kapott segítséget az állomásparancsnokságtól sem. Kovács főhadnagy azonban megengedte, hogy saját felelősségére önként jelentkező csendőrökkel az élelmezési oszlop megmentését megkísérelje.

Páll őrmester erre hetedmagával saját rajvonalunkon keresztül újra a helyszínre sietett s ott az oszlopot rendezve, ellenséges tüzelés közben, Görgényszentimrénre szállította. A kitüntetési javaslat szerint merész elhatározásával 30 kincstári járóművet s több mint 150 lovat s nagyobb mennyiségű vágómarhát mentett meg.

Aznap délután a vonat parancsnoka, kinek közben sikerült a románok fogságából megszöknie, az élelmezési oszlopot átvette s a csendőrök kiváló és vitéz magatartásáról illetékes helyre jelentést tett s hangsúlyozta, hogy közbelépésük nélkül a vonat elveszett volna.

Ebben a vállalkozásában a többek között Fülöp Ba-

vitéz Páll István tiszthelyettes.

lázs, Kovács Mózes őrmesterek, Kovács István, Bodosi Imre, Bacsó Ferenc csendőrök vettek részt.

Vitéz és eredményes magatartásáért Páll tiszthelyettes az I. oszt. ezüst vitézségi éremmel tüntették ki, a többiek mindnyájan a II. oszt. ezüst vitézségi érmet kapták.

CSENDŐR LEKSZIKON.

85. Kérdés. A közigazgatási hatóság a hozzá beérkező olyan feljelentéseket, amelyeket különféle kihágások miatt írásban tesznek meg, az őrsnek úgy szokta kiadni, hogy a nyomozás megejtésére vonatkozó felhívást folytatón az eredeti feljelentésre vezetni reá, azt pedig visszavárva adja ki. Az őrsnek tehát mind az eredeti feljelentést, mind pedig az arra vezetett felhívást másolatba kell vennie. A Szut. 10. pont 4. bekezdésében foglalt azon tilalomra való hivatkozásra, hogy a felhívás visszavárolagos nem lehet, a közigazgatási hatóság az ügyvitel egyszerűsítésére vonatkozó 5500/M. E. 1929. számú kormányrendelet 33. §-ára hivatkozik, amely azt rendeli, hogy az elintézés lehetőleg magán a beadványon történjék. Melyik rendelkezéshez kell itt a kettő közül alkalmazkodni?

Válasz. A Szut.-nak, mint az illetékes miniszterek egyetértő rendelkezésének szabályai, nemesak a csendőrségre, hanem a csendőrséggel való érintkezést illetően az összes hatóságokra is

kötelezők. A visszavárolagos felhívások kiadására vonatkozó tilalmat a következő okokból tartalmazza az utasítás:

A csendőrségnek azokért a szolgálati ténykedéséért, amelyeket felhívásra teljesít, a felhívó hatóság viseli a felelősséget. A csendőrségnek szüksége van tehát arra, hogy eljárásának jogosságát és helyességét és pedig nemesak általában, hanem a fogantatás részleteit illetően is, szükség esetén a hatóság eredeti, tehát hiteles rendelkezésével, felhívásával igazolhassa. A felhívó hatóság által kiadott és a hatóság főnöke által aláírt eredeti felhívást az érdekelt őrsparancsnok által készített és önmagának hitelesített házi másolat nem pótolja.

Egyébként a visszavárt rendelkezések kiadására vonatkozó tilalom nemesak a hatóságokra, hanem még az őrsök saját előljáró parancsnokságaira is vonatkozik. Ezt a tilalmat a fentebb említett okon kívül azért is ki kellett mondani, mert a csendőrsök összes irodai munkálatait — sokféle egyéb tenivalója, külszolgálat stb. mellett — az őrsparancsnok rendszerint egyedül látja el. Súlyos követelmény lenne az őrsparancsnokkal szemben, hogy az előljáró parancsnokságoktól, főszolgabírótól, rendőrkapitányságoktól, ügyészségtől, bíróságtól stb. hozzáérkező számos parancsot, felhívást, megkeresést, átiratot stb. stb. ne csak elintézzze, hanem még másolatba is vegye, amikor erre a célra nemhogy segéderő, de még írógép sem áll rendelkezésére s így minden munkáját a legtöbb esetben kézírással kénytelen elvégezni. Az ilyen visszavárolagos módon való levelezés a hatóság részéről voltaképpen nem egyéb, mint a saját kezelőszemélyzet munkájának a csendőrsökre való burkolt áthárítása.

Az 5500/M. E. 1929. számú kormányrendelet 33. §-át a hatóság tévesen értelmezi. Mert ez a § azt rendeli ugyan, hogy az elintézés lehetőleg magán a beadványon történjék, de „elintézés“ alatt nem a kiadmányt, nem a tisztázatot, hanem az elintézés tervezetét, vagyis ebben az esetben a felhívás fogalmazványát érti. Ezt éppen a hivatkozott 33. § 1. bekezdésének további szövegezéséből lehet megállapítani. A további szöveg ugyanis az ügydarabon történt elintézést az előadói ven történő elintézással állítja szembe, amiből következik, hogy „elintézés“ alatt az elintézési tervezetet, nem pedig a kiadmányt érti, amelyet előadói ven egyáltalán nem lehet kiadni.

Hogy magán a beadványon kiadmányt szerkeszteni nem lehet, kitűnik egyébként a rendelet 35. §-ából is, amely a kiadmány alaki feltételeit előírja, de nem említi, hogy úgy, mint az elintézést, a kiadmányt is a beadványra lehetne reírni. Ez a dolog természete szerint sem lehetséges, mert ebben az esetben a hatóságnak a beadványt a maga irattára részére le kellene másoltatnia, ez pedig sokszor több munkát adhat, mint a kiadmány külön letisztázása.

A kérdésben jelzett módon kiadott felhívás tehát a Szut. 10. pont 4. bekezdésének rendelkezésébe ütközik.

86. Kérdés. *A halászatról szóló 1888 : XIX. t.-c. módosításáról és kiegészítéséről szóló 1925 : XLIII. t.-c. 19. §-a úgy szól, hogy aki zárt vízből vagy zárt víz módjára halászható vízből a halászati jogosítottnak engedélye nélkül fog halat, a lopásról szóló törvényes rendelkezések szerint büntetendő. Mily büncselekményt követ el az, akit a járőr zárt víz partján halászáson tetten ér, ha az illető még halat nem fogott?*

Válasz. A törvény idézett szövegének elemzéséből és a törvényben lévő egyéb büntető rendelkezések szövegező módjából kitűnik, hogy a törvény az egyes tilalmazott tényálladékok meghatározásánál a „halat fog“ kifejezésen kívül használja a „halászik“, „megölt halat a vízből kifog“ kifejezéseket is. Nyilvánvaló ebből, hogy ezeket a kifejezéseket szó szerint kell értelmezni, mert a törvényhozó azzal, hogy az egyes kifejezéseket egymástól különböző tényálladékokban használja, a látzólag rokon fogalmaknak pontosan meghatározott, külön értelmet tulajdonít.

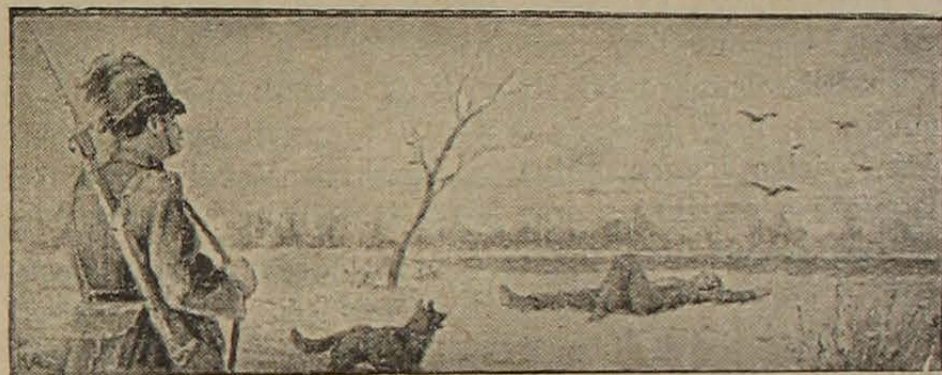
Mikor tehát arról van az idézett 19. §-ban szó, hogy a lopásra vonatkozó törvényes rendelkezések szerint kell megítélni annak cselekményét, aki zárt vízből fog halat, csak oly tényálladékokat vonhatunk e § alá, amelyben halfogás valóban történt. Büntető rendelkezésről lévén szó, nem terjeszthetjük ki a § hatályát azokra az esetekre, amikor halfogás nem történt, ha mindjárt ez nem is mult az illető tettes akaratán.

vagyis ha kísérleti cselekményről lehetne szó. Nyilvánvaló ez abból is, hogy a törvény további szövegében megtaláljuk azokat a tényálladékokat, amelyeket egyébként lopás kísérlete címén kellene büntetni, a 19. §-ban foglalt feltétel esetén.

A törvényhozónak nyilván nem állt szándékában a kísérleti cselekménynek a 19. § alá vonása, már csak azért sem, mert nyitva maradna az a kérdés, hogy lopás kihágása, vétsége vagy büntette állt-e a tettes szándékában. Nem állhatott szándékában a törvényhozónak a halfogáson kívül más tilos halászati cselekménynek idevonása már azért sem, mert ebben az esetben oly tilos halászati cselekmények maradnának büntetlenül, amelyeket a Btk. általános rendelkezése értelmében csak büntetlen előkészületi cselekménynek lehetne minősíteni. Így például büntetlenül maradna az, aki fogásra kész halászó eszközzel oly víz partján sétálgat, amelyben halászni nem jogosult.

Mindezeknél fogva véleményünk az, hogy a zárt víz partján halászáson tettenért egyén, ha halat még nem fogott, amennyiben hivatásos halász, az 1925 : XLIII. t.-c. 23. §-a a) pontjába, amennyiben nem hivatásos halász, a 24. § a) pontjába ütköző halászati kihágást követi el.

Az idézett kihágások a törvény szerint akkor forognak fenn, ha súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik a cselekmény. Vagyis ha a lopás rendelkezései alkalmazásra kerülnek, a gyanúsított nem vonható külön büntetőjogi felelősségre ezek miatt a kihágások miatt. Nem vonható büntetőjogi felelősségre kihágás miatt akkor sem, ha a cselekmény például a Btk. 421. §-ába ütköző, idegen ingatlan vágyon jogtalan elfoglalásának vétségét kimeritené.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Egy csalási eset kiderítése.

Írta: **BATÁR ANTAL** tiszthelyettes (Budapest).

A magyarkanizsai őrszlaktanya előtt 1913 március 12-én hintó állott meg, melyből egy úri kinézésű ember szállott le és egyenesen az őrsirodába igyekezett. Szokatlan dolog volt, hogy valaki hintón jöjjön a laktanyánkhoz. A rendezett tanácsú városokban a nyomozást úgy a kül-, mint a belterületen a városi rendőrség végezte, vidékről pedig nemigen fordult elő, hogy hintón érkező urak látogassanak meg bennünket.

Az érkező csakhamar előadta, hogy ő a Zentavidéki Takarékpénztár Rt. pénztárosa. Elpanaszolta, hogy 1913 február 10-én a takarékpénztárnál, Zentán, megjelent egy földművesöltözötű házaspár, Csáti András* és neje, Martonosi-szállási lakosoknak mondták magukat és ingatlanaikra, első helyen való bekebelezés mellett, 3000 korona kölcsön folyósítását kérték.

Mikor a takarékpénztár ügyésze a birtokívet kérte tőlük, azt mondták, hogy azt nem hozták el magukkal, de az ingatlanok telekkönyvi betéti és helyrajzi számaikat bemondhatják, mert azokat otthon feljegyezték maguknak. A takarékpénztár ezúton is meggyőződhetik arról, hogy az ingatlan tényleg az övéké s hogy az teljesen tehermentes. Mikor az ügyész kijelentette, hogy mégis csak jobb lett volna a birtokívet elhozni, a férfi azt

* A neveket megváltoztattuk. Szerk.

KI TUDJA?

Melyik főúr volt a Hunyadiak legnagyobb haragosa?

mondta a feleségének, hogy menjenek a másik bankba, ott majd így is folyósítják a kölcsönt.

Abban az időben nagy pénzbőség volt s a bankok a pénzt kereső feleket nem szívesen engedték el. Ezért az ügyész elment a telekkönyvi hivatalba, megállapította, hogy Bági András és neje nevén tényleg azok az ingatlanok állanak, amelyeknek számait a kölcsönért hozzájuk forduló felek bementék. Mivel pedig az ingatlanok tényleg tehermentesek voltak és azok értéke is tekintélyes volt, szívesen megadták a kért 3000 korona kölcsönt.

A félévi kamatok és eljárási költségek levonása után Bátinak és feleségének 2750 koronát kifizettek és közölték velük, hogy a bekebelezésről a telekkönyvi hatóság majd végzéssel fogja őket értesíteni. Bágiék a pontos címküket ismét bementették, hogy a végzés kézbesítésénél akadály ne legyen. Nem is volt aztán baj addig, amíg a szóbanforgó végzést Bági Andrásnak nem kézbesítették. A bementett cím helyes volt, de kiderült, hogy Bági és felesége sohasem jártak a Zentavidéki Takarékpénztárban s természetesen a birtokukra folyósított kölcsönt sem ők vették fel.

Bági és felesége a végzést nem vették át. Kocsira ülve bementek Zentára a takarékpénztárba és felfedték a tévedést. Mikor így kiderült, hogy a takarékpénztárnál család történt, a bank a pénztárost bizta meg a feljelentés megtételével, aki azért jött Zentáról hirtelen, hogy a nyomozás gyorsabban mehessen, mert a hintót nekünk is rendelkezésünkre bocsátja. Ő is velünk fog jönni — mondta —, hogy szükség esetén a gyanúsítottak felismerésénél jelen legyen, mivel a pénzkifizetésnél igen jól megnézte a csalókat s ezer közül is felismerné őket.

Örsparancsnokom az eset nyomozására engem vezényelt ki egy Cseh Károly nevű csendőrrel. A pénztárossal együtt felültünk a hintóra és egyenesen a Bági András tanyájára hajtottunk. Bagit és feleségét otthon találtuk, kiket különben személyesen ismertem. A pénztáros mindjárt megmondta, hogy nem ők azok, akik a 3000 koronát felvették. Bagit és feleségét kikérdeztem. Azt akartam megtudni elsősorban, hogy kik lehetnek azok a személyek, akik az ingatlanokról és azok helyrajzi számairól pontosan tájékozva lehetnek, mert a tetteseket feltétlenül ezek között kellett keresnünk. Kérdéseinkre Bágiék előadták, hogy ingatlanaik pontos számait leginkább Bátinak a nővére és ennek férje, névszerint Pókai János és Bági Verona tudhatják, mert örökségük elosztásánál a telekkönyvi végzéseken a Bági Andrásnak és Bági Veronának jutott ingatlanok számai pontosan fel voltak tüntetve.

Bágiék különben nem voltak jóviszonyban Pókaiékka, mert ők dolgos emberek voltak, akik szorgalmukkal igyekeztek az örökölt vagyont gyarapítani, míg Pókaiék könnyelműen és helytelenül gazdálkodtak. Bágiék meg voltak győződve arról, hogy a csalást senki más nem követte el, mint Pókai és a felesége.

Mikor így már eleget tudtunk, a hintót a Martonosi-szálláson lévő egyik képviselőtestületi tag lakásához irányítottuk, kit otthon is találtunk és magunkkal vittük a Pókaiék tanyájához. A tanyai nagy kutyák igen barátságosan fogadtak bennünket, alig tudtak a lovaink bejutni tőlük a tanyába. Mindjárt feltűnt a különbség a Bági és Pókaiék tanyája között. Az előbbinél szép rend volt mindenütt, az utóbbinál rendtelenség és nagy összevisszaság uralkodott. Pókai nem volt otthon. Feleségét a pénztáros rögtön felismerte, hogy ő az, aki Bági Andrásnak adta ki magát.

Pókainé nem is tagadott. Gúnyosan megjegyezte,

hogy hogyan lehetnek a takarékpénztárnál olyan buták az urak, hogy ilyen tudatlan népektől, mint ő és a férje, be hagyták csapni magukat. Természetesen leintettem, hogy most inkább csak az én kérdéseimre adjon választ, hogy most inkább csak az én kérdéseimre adjon választ, és mondja meg, hol van a férje? Pókainé pityeregni kezdett s elmondta, hogy férje már egy hete elment hazulról, azzal, hogy őt ne is keressék, mert beleöli magát a Tiszába. Ez így nagyon valószínűen hangzott, mert a Tisza ott folyt a tőszomszédságban. Azonban mi nem hittük el. Persze, hogy Pókai a mondott időben élt-e, vagy sem, azt azután nekünk kellett megállapítani. Pókainétól hiába igyekeztem ezt megtudni, mert ő valójában csak az öngyilkos férjét siratta. Mikor láttam, hogy vele úgysem boldogulok, a nyomozást más irányba tereltem.

Pókainé a férje eltűnéséről sehol sem tett jelentést, erről mások előtt sem tett említést, így az öngyilkosságot mesének tartottam. A nyomozás következő céljának a Pókai tartozkodási helyének megállapítását tekintetem. Ehhez a fontos adathoz Pókainé tudta nélkül, de az ő segítségével akartam jutni. Ha Pókai valahol a közelben bújkál, így vagy felkeresi a feleségét, vagy más módon fog vele érintkezést keresni. Ha távoleső helyre szökött, úgy valószínűleg levelet fog a feleségének írni. Ezeket mérlegelve Pókainé azonnali elfogatásától, a nyomozás érdekében, eltekintettem. Gondoskodtam is állandó megfigyeléséről. A pénztárost — megköszönve fáradozását — szintén elengedtem. Ezután azt igyekeztünk megállapítani, hogy Pókainé nem kapott-e férje eltűnése óta levelet.

Az ezirányban megejtett bizalmas érdeklődésünk alkalmával megállapítást nyert, hogy Pókainé még nem kapott férjétől levelet. A postát ott ugyanis úgy kézbesítették, hogy a Martonosi-szállásokra szóló leveleket a községi előjáróság vette át a postahivataltól és azokat egy községi közeggel küldte ki a szállásokra az egyik ottani tanítóhoz. A tanító gondoskodott azután arról, hogy a levelek, az iskolagyerekek útján, a címzettekhez jussanak. Ezzel a tanítóval léptem én bizalmas érintkezésbe a Pókainé levelét illetőleg. Tőle tudtam meg, hogy még nem érkezett részére semmi.

Megállapodtunk abban, hogy ha Pókainénak levele jönne, ő engem azonnal értesíteni fog, a levelet pedig addig nem kézbesíti, míg mi — értesítése alapján — meg nem érkezünk. A levél kézbesítése pillanatában ugyanis én jelen akartam lenni.

Két nap múlva a tanító értesített, hogy Pókainénak levele érkezett Budapestről, de ő még nem kézbesítette. Azonnal elmentünk a Pókainé tanyájára s újból kikérdezés alá vontuk, de hiába, megmaradt amellett, hogy az ő férje már nem él. „Véletlenül” éppen a kikérdezés közben érkezett oda — a tanító, ki személyesen hozta a levelet. Megkérdeztem Pókainétól, hogy hajlandó-e, elolvasás végett, nekem átadni a neki címzett levelet, mert, ha nem, akkor őrizetbe veszem azt és a kir. ügyészségnek beterjesztem. Ott majd elolvassa a vizsgálóbíró. Erre Pókainé kijelentette, hogy a neki címzett levelet elolvashatom. Felbontotta és átadta nekem olvasás végett. A levelet valóban a férje írta. Megírta benne, hogy Budapesten, egy mesterutcai istállóban húzza meg magát, mert munkát még nem sikerült kapnia. Utasítást is küldött a feleségének, hogy csak híreszteljék felőle, hogy öngyilkos lett. A házat és földeket adják el és költözzenek el onnan, majd aztán idővel ő is eljön a családjához. Azt azonban elfelejtette megírni, hogy mi lesz akkor, ha kitudódik, hogy a csalást ők követték el s a feleségét

és őt is elítélik ezért. Az ő egyszerű, de furfangos észjárásával azt hitte, hogy ha családjá az ő öngyilkosságát híreszteli, nem fogják őket a csalással gyanúsítani. Ha aztán eladnak mindent és elköltöznek onnan, akkor minden lesz minden. Nem így történt. Pókainét elfogtam és azonnal a Martonosi-szállási vasúti megállóhoz mentem, honnan táviratoztam a budapesti rendőrségnek. Mire hazaérkeztünk, a Pókai elfogásáról szóló távirat már ott várt az örsön.

Pókaiért elmentünk a budapesti rendőrfőkapitányságra, a még nála talált pénzzel együtt átvettük s az örsre kísértük. A nyomozás befejezése után a szabadkai kir. ügyészségnek, a bűnjelekkel együtt, átadtuk. A szabadkai kir. törvényszék úgy Pókait, mint feleségét másfélévi börtönre ítélte csalás miatt. Azt azonban megengedte az ügyészség, hogy előbb a férj, s aztán a felesége töltsék le a büntetésüket, hogy gyermekeik és gazdaságuk gondozás nélkül ne maradjanak.

A nyomozásnál kiderült, hogy Pókaiék helytelen gazdálkodásuk folytán adósságokba keveredtek s szorongatott helyzetükben folyamodtak a csalásnak most leírt módjához. Mikor hallották, hogy Bágiék rájöttek, hogy valaki felvett 3000 koronát az ő ingatlanokra, akkor az öngyilkosság meséjét találták ki. A pénzt legnagyobb részt fennálló adósságaik rendezésére fordították, azt mondván, hogy kölcsönt vettek fel, abból rendezik az adósságot. A hitelezők jóhiszeműen vették át a náluk fennálló adóssága fejében Pókaitól a pénzt, ezért őket bűnpártolásért, vagy orgazdaságért nem lehetett feljelenteni. A zentai takarékpénztár kára megtérült, mert azonnal reákebelezte a 3000 koronát a Pókaiék ingatlanaira. Mikor Pókai kiszabadult, elárverezték a vagyonát. Ezután valóban el is költöztek onnan, mert igen szégyelték az esetet.

A Szut. 74. szakasza körülírja a másnak szóló levelek elolvasásának és őrizetbevételének a módozatait, s ezt a régi szolgálati utasítás is előírta. Itt azonban a levelet nem a posta, hanem a tanító, tehát egy minden felelősség nélküli ember kézbesítette, aki azt visszatarthatta, engem az érkezéséről értesíthetett is, mert őt sem eskü, sem hivatali titoktartási kötelezettség nem tiltotta el ettől. A járőr nem bonthat fel másnak szóló zárt levelet, de a nyitott levelet már elolvashatja, ha tulajdonosa abba beleegyezik. Ezt tettük mi is s így nem vétünk a Szolgálati Utasítás határozványai ellen. A levél nélkül Pókai valószínűleg még hosszú időn keresztül élvezte volna az aranyzabadságot, a pénzt pedig egész biztosan utolsó garasig elköltötte volna.

*

A multban faluhelyen elég ritkák voltak az intellektuális bűncselekmények. A falusi bűnöző inkább az erőszak, mint az ész segítségével dolgozott. Ma már a mi bűnözőink is haladást mutatnak. Olvashatjuk a lapokban, hogy a csalások a mi működési területünkön is mind gyakoribbá válnak. Ezért ezekkel nekünk is behatóbban kell foglalkoznunk. Ennél az esetnél a tettesek kilétének megállapítása nem ütközött különösebb nehézségbe, ellenben tanulságos a mód, melynek segítségével a járőr a szökésben lévő tettes holtartózkodását megállapította. A járőrvezető helyes ítélőképessége mellett tett tanúságot arról, hogy Pókainét nem fogta el azonnal, de egy idejűleg gondoskodott megfigyeléséről s így szökését is lehetőtlenné tette. A járőrvezető felismerte azt, hogy a szökevény hollétének megállapításához az út felesége személyén keresztül vezet.

Kormányzó Úr Ö Főméltósága és a Főméltóságú Asszony megszemlélte a nemzetközi vásárt. F. hó 13-án, szerdán 9 órakor a Kormányzó Úr Ö Főméltósága és a Főméltóságú Asszony meglátogatta a nemzetközi vásárt és mintegy 3 órán keresztül gyönyörködött annak gazdagságában. A Kormányzó Úr magas elismerését fejezte ki a vásár nagyarányú fejlődéséről. A kijáratnál Eber Antal, a Kamara elnöke köszöntö meg a magas látogatást.

Vályi Nagy Géza, a Pázmány Péter Tudományegyetem dalpályázatának nyertese. A Pázmány Péter Tudományegyetem énekkari dalpályázat díját Vályi Nagy Géza százados, az ismert költő nyerte.

Dicséret. A m. kir. csendőrség feügyelője Hajdú András sátorlajaujhelyi osztály állományabeli törzsörmezt, mivel egy nagy vakmerőséggel és tervszerűséggel végrehajtott rablási eset kiderítésénél, a tettesek elfogásánál 100 órát meghaladó igen fárasztó nyomozás során, járőrvezetőjét kiváló buzgalommal, nagy szaktudással eredményesen támogatta, 16 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt egyébként a közbiztonsági szolgálat terén igen eredményes és buzgó tevékenységet fejtett ki, — okiratilag megdicsérte.

Hősök emléke. Az ujszegedi katolikus tanítóképzőintézet elesett növendékei emlékére hősi emlékművet emelt, amelynek felszentelését áldozócsütörtökön tartotta fényes külsőségek között. Dél előtt 10 órakor Glattfelder Gyula megyéspüspök a hősi halottak lelkiüdvéért misét mondott az ujszegedi templomban, azután felszentelte a szobrot. Majd József kir. herceg ünnepi beszéd keretében átadta az emlékművet dr. Becker Vendel pápai kamarás igazgatónak, végül a Himnusz elnevelése után a koszorúk elhelyezésére került a sor.

Ezer iskolásgyermek ünnepélye a Hősök Emlékművénél. Az országos Gyermekhet egyik legmegkapóbb ünnepélyét tartották meg május 8-án délután: ezer iskoláslány és fiú vonult fel virágokkal a városligeti Hősök Emlékművéhez. A fővárosi középiskolák növendékei délután három órakor gyülekeztek a Városháza udvarán, a lányok magyar ruhában, pártában, a fiúk darutollas sapkában sorakoztak az iskolák zászlai alá és két zenekar kíséretében Hodászy Miklós testnevelési igazgató vezetésével az Andrássy-úton végighaladva vonultak ki a Hősök Emlékművéhez, mely körül négyszöget alkotva helyezkedtek el. A magyar Híszkegy után dr. Erődy Kálmán tankerületi főigazgató mondott beszédet a tanulói ifjúsághoz, majd a leányok kettős sorokban elvonultak az emlékmű előtt s virágokat hintettek rá.

Honvédeznappal Miskolcon. Szép ünnepséget, úgynevezett „gyalogsági nap”-ot rendezett a miskolci Görgey Artur 13. honvéd gyalogezred abból az alkalomból, hogy most érte el fennállásának tizedik évfordulóját és hogy május 10-én volt Görgey Artur halálának és Buda vára bevételének évfordulója. Az ünnepséggel kapcsolatban a volt miskolci 10-ik honvéd gyalogezred bajtársai is jubileumhoz érkeztek, ők is a gyalogsági napon rendezték meg ugyanis a 10-ik ezrednapot. A miskolci gyalogezred ünnepségébe így bekapcsolódtak az ezred előesapatai is. Az ünnepség szombaton színházi dísz-előadással és ismerkedési vacsorával kezdődött. Vasárnap délelőtt 9 órakor kezdődött meg a régi csapatok kivonulása a miskolci ügöző lóversenyterre, majd ide vonult ki teljes létszámmal vitéz Halász János ezredes vezetésével a Görgey Artur 13. gyalogezred is. A csapatok oszlopban helyezkedtek el a hatalmas mezőségen. Egy negyed 11 órakor tábori szentmise volt a szabad ég alatt. Misa után vitéz Halász ezredes intézett beszédet a csapatokhoz. A szomszédos domboldalon hareszerű gyakorlatokat mutattak be. A csapatok ezután dízlépésben vonultak el a vegyesdandárparancsnok előtt; végül vonultak a városra, hogy megkoszorúzzák a miskolci hősi emlékművet. A szobor talapzatára a volt 10-es honvédek nevében Halmay Béla h. polgármester, Borsod vármegye nevében

hanem hírszolgálatra is idomítja őket, ami a haza védelmének szempontjából igen fontos. Az egyesület kéri a vadászokat, hogy a jelzett időben ne lőjenek galambra, ami egyébként is tiltva van. Elpusztult postagalambokat a legközelebbi csendőröknek kell átadni.

Leleplezték Athénben a görög szabadságharcban elesett magyar önkéntesek hősi emlékművét. A Görögország függetlenségi harcaiban 1821–29-ben elesett magyar önkéntesek emlékére a görög–magyar kulturális liga emlékművet emelt, melyet most lepleztek le Athénben. Az emlékmű leleplezése fényes keretek között folyt le. A görög kormány hadügy-miniszterével képviseltette magát. Megjelent azonkívül számos magasrangú katonatiszt, Athén közszeretben álló polgármestere, továbbá képviseltették magukat úgy a kultusz-, valamint a belügy- és földművelésügyi miniszterek. Jelen voltak számos más hivatali és társadalmi előkelőségek, Ypsilanti herceg és neje, a görög–magyar kulturális liga elnöke, Kalogeropoulos, Cleon Hadji Lazzaro, az ismert magyarbarát, valamint a kulturális liga többi tagjai. Majd megjelent személyesen Moldoványi Sándor magyar királyi követ és neje, valamint a magyar követség teljes személyzete. Az ünnepség pompáját a kirendelt festőies köztársasági gárda emelte. A közönség száma mintegy kétezer főre volt tehető. A zenét a helyőrség, valamint a város zenekara szolgáltatta. Az ünnepélyt Kalogeropoulos, a görög földrajzi társaság elnöke, mint a görög–magyar kulturális liga elnöke, nyitotta meg. Majd utána a görög centenáriumi bizottságának elnöke beszélt s emlékezett meg meleg szimpátiával az ünnepelt magyar hősekről és görög nemzetiszínű szalagos babérkoszorút helyezett az emlékműre. Az ünnepi díszbeszédet Mercuris polgármester mondta.

„Európa szívében virágzik egy szabadságszerető, nemes, életerős nemzet, melynek ninesen párja az egész világon. Derék, büszke magyarok a szabadság mesterei!” s tovább pedig meleg szavakban emlékezett meg az önzetlen magyar hősekről, akik vérüket ontották a görög szabadságért! Megható beszéde után a szimpatikus mosolyú öregúr szintén nemzetiszínű szalaggal ellátott babérkoszorút helyezett az emlékműre. Az elhangzott beszédeket Moldoványi Sándor magyar követ igen meleg, rokonszenves szavakban köszönte meg, majd meg-

emlékezett a mindig szoros görög–magyar barátságról. A magyar követ meleghangú beszédét a közönség lelkesen éljenezte meg, majd Moldoványi követ magyar nemzetiszínű szalaggal ellátott babérkoszorút helyezett szintén az emlékműre. Az ünnepség befejezésekképpen a köztársasági gárda tisztelgése következett és a helyőrség díszindulója, míg az ünnepség előkelőségei elvonultak.

A kis emlékmű most az athéni Zappeion-kertet díszíti s örök emléke marad az önfeláldozó philhellén magyar testvéreinknek, mely nemcsak szimbólum, de a szoros kapcsolat és mindig önzetlen igaz magyar barátság záloga.

A dán hadsereg és haditengerészet feloszlata. 1931 március 11-én a dán országgyűlés 77 szavazattal 64 szavazat ellenében elfogadta a hadsereg és haditengerészet feloszlására vonatkozó törvényjavaslatot. A dán hadsereg létszáma kb. 12.000 főt tett ki. 1 testőr gyalogezredre, 8 gyalogezredre, 3 tartalék gyalogezredre, 3 lovasezredre, 3 táborigazgató ezredre, 1 parti tüzérszázalóra, 3 utászszázalóra, 1 táviró százalóra és csekély légi haderőkre oszlott. A haditengerészetnek 4000 fő létszám mellett 4 partvédő hajója, 3 cirkálója, 23 torpedónaszádja, 16 tengeralattjárója és 19 egyéb hajója volt. Az új törvény szerint a feloszlott hadsereg helyébe határvédő csendőrség, a haditengerészet helyébe pedig partvédő és halászatellenőrző szolgálat lép.

Új ágyúszörny. A shoeburynessi angol partvédő tüzérségi iskolában félelmetes erejű újrendszerű nehéz gyorstűzelő ágyúval kísérleteznek, amely forradalmasítja a tüzérségi harcot. Az ágyú kalibere 9.2 hüvelyk, összsúlya körülbelül 17 tonna, egy 380 font súlyú lövedéket 29.000 yard távolságra tud kilőni és víznyomásos töltőkészüléke segítségével percenként négy lövést adhat le, míg az eddigi modellek maximális teljesítménye egy lövés. Már az eddigi kísérletek is bebizonyították, hogy az ágyú célzási biztossága meghaladja az eddigi eredményeket.

Repülőgép tengeralattjárók számára. Az Északamerikai Egyesült Államokban tengeralattjárók részére kicsiny, összecsatolható szárnyú repülőgépet szerkesztettek. A szárnyak összkiterjedése csupán 10.8 métert tesz ki. A gép motorja 100 lóerős. Az egész készüléket egy 1.8 méter átmérőjű csőbe lehet csomagolni.

**GYÁRI
FIÓK:**

Elek, 1930 november 15.

Tekintetes PUCH-MŰVEK RT.-nak

BUDAPEST

Hozzám intézett P. F. jelzésű levél birtokában vagyok. A Puch-motor 1 és fél év óta birtokomban van, mely idő alatt a tapasztalataim az alábbiak: 1. Erős vázú, 2. a motor kiváló teljesítőképességű, teherbírási, a kerékpárra szereltem oldalkocsit és hárman ülünk rajta s az Alföldön kisebb-nagyobb emelkedésre felfutott, anélkül, hogy a motornál észre lehetett volna venni, amit más gyártmányú, 250 köbcentis motornál nem tapasztaltam és senkinek más gyártmányú motorja ilyen erőteljesítményt nem produkál. Tehát a Puch-motort merem ajánlani minden embertársamnak, ki az ország minden részébe utazik, mert a Puch a földúton is épp úgy fut, mint a köves úton, ezt pedig más gyártmányú motor nem teszi meg oly képességgel és oly sebességgel, mint a Puch.

Hazafias tisztelettel

Császár István csendőrőrm.

PUCH

motorkerékpárok a legüzembiztosabbak!

Egyszerű a kezelésük és üzemanyagfogyasztásuk a legcsekélyebb, csendőröknek igen kedvező fizetési feltételek. — Érdeklődőknek elküldjük csendőrvevőink listáját, hogy motorjainkról informálódhassanak. Kérjen még ma árajánlatot!

Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 9. sz.

Számok a világ légitforgalmáról. Az angol légügyi minisztérium a következő kimutatást közli az egyes országok légitforgalmi vállalatai által üzemben tartott vonalak hosszúságáról:

Egyesült Államok 38.900, Anglia 30.960, Franciaország 19.400, Németország 17.900, Oroszország 14.000, Hollandia (beleértve Holland-Keletindiat) 12.318, Olaszország 7350, Belgium (Kongót beleértve) 3308, Lengyelország 1900 mérföld. Miután az angol birodalmi légitforgalmi vállalat India és Ausztrália közt új vonalat tervez, az angol hálózat az év végéig meg fogja haladni a 40.000 mérföldet.

Csendőrségi Közlöny 10. szám. Személyes ügyek: A belügyminiszter vitéz Marssó Pál őrnagyot tanalosztályparancsnoki minőségben Szolnokról Berettyóújfaluba helyezte át, Farkas Dezső századost pedig kerületi előadótiszti minőségben Makóról Szombathelyre tartósan vezényelte. Nyugállományba helyezettek: Rákosi Ferenc székesfehérvári kerületbeli alhadnagy és Keserü István miskolci kerületbeli tiszt-helyettes. — Az ideiglenes nyugállományban meghagyottak: Keller Lajos pécsi, Dél József, Péter Vilmos és Homoki Lajos debreceni kerületbeli tiszt-helyettesek. — Ideiglenes nyugállományba helyeztetett: Felber Lajos budapesti kerületbeli g. tiszt-helyettes. — A belügyminiszter Csederla Dezső őrnagy nevének Császár-ra való változtatását megengedte. — **Szabályrendeletek:** A pénzügyminiszter hozzájárult ahhoz, hogy a csendőrörsöknek juttatott vagyonváltásföldök után csak a haszonbért kell fizetni. Ez a föld kataszteri tiszta jövedelmének minden koronája után 2 P 40 fillért tesz ki. Alapul az 1921. évi kataszteri állapotot kell venni. A vagyonváltásföldök könyvelésében ezek a földök a következő néven szerepelnek: „Csak haszonbérszolgáltatással terhelt csendőrföld.” — A kéznél tartott ügydarabok kezelésének új rendezése s ezzel kapcsolatban a Csüsz. helyesbitése. — Társasági zubbony rendszeresítése a tisztikar számára.

Előléptek: a székesfehérvári II. kerületben törzsőrmesterré: Cserkúti Sándor, Stupacher Lőrinc, Nemes Domokos, Márkus Ferenc, Nagy Ferenc III., Somogyi Imre és Pintér István őrmesterek; őrmesterré: Jagasics Dezső, Sarvaicz Antal, Csató Imre, Csonka János, Tóth Ernő és Szóke Sándor csendőrök.

Házasságot kötött: a székesfehérvári II. kerületben Zámbo Herman törzsőrmester Ihász Margittal Pápateszénen.

Örsfőzőnőnek ajánlkozik az ország bármely örsére, az úti-költség megtérítése ellenében Veres Imréné, 31 éves, férjes asszony, Kiskunmajsa, Malom-utca 542. szám alatti lakos.

Véglegesítették: A székesfehérvári II. kerületben Badics Imre, Radványi Béla, Vranovics Imre, Ozimer János, Eberhardt György, Horváth József II., Hibácskó József, Kölner Ferenc, Molnár László, Széles József, Szabó Pál, Szekeres András és Virág Béla próbacsendőrök.

Kérelem. Kérem azokat a volt bajtársaimat, akik 1930-ban a június 1. és október 30. közötti időben tőlem, illetve a Sárga János órás- és ékszerészégtől valamit vásároltak, szíveskedjenek velem egy levelezőlapon közölni, megemlítve, hogy mikor, mit és milyen értékben vásároltak. Ezekre az adatokra elszámolási célokból van szükségem, mert az erre vonatkozó

nyilvántartásomat elveszítettem. Nagy szívességet tesznek nekem a bajtársak, akik az értesítést elküldik, amelynek a bélyegköltségét szívesen megtérítem. Természetes, hogy az értesítésekből senkinek kára nem származik, akár ki van fizetve a vásárolt áru, akár még nincsen. Címem: *Vankó Lénárd* ny. áll. csendőrtiszt-helyettes, *Dunakeszi*.

Corona gyártmányú írógépet eladna, jutányos áron, teljesen felszerelve, csinos asztallal és a hozzávaló felszereléssel Belkovic István jászárokszállási örsbeli csendőr.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnymatni. — Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel. — A közleményeket kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel vagy jól olvasható kézírással írni; olvashatatlan kézírással nem foglalkozunk. — A cikkeket mi korrigáljuk, korrektúralevonatot csak kivételes esetekben adunk. — Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Rózsa-utca 111.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt a velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. — Szerkesztői üzenetben mindenkinek válaszolunk, de a kérdező teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét tüntesse fel. Névtelen levélre nem válaszolunk. — Kéziratok sorsáról csak szerkesztői üzenetben adunk választ. — Aki levelet ír, vagy közleményt küld be nekünk, kísérelje figyelemmel a szerkesztői üzeneteket. — Levelet nem írunk, bélyegyet tehát felesleges beküldeni. — Jellegül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jelégét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. — Közérdekű kérdésekre a „Csendőrlekszikon” rovatban adunk választ. — Előfizetni csak legalább félévre lehet. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési ár felét fizetik. — Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges vagy nyugállományú tagjaitól fogadunk el, másról nem. — Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás

Hegedű-Harmonika-Trombiták,

Citera, Tambora, mindenfajta zenekari fa- és fémfuvós hangszer. **Harmonikákat** csakis megbízható, jó gyártmányokat hozunk forgalomba. **Rakóczi-tárogató saját találmány. Óvakodjunk az itteni álgyárosok által felajánlott külföldön készült utánzatoktól.** Hibás hangszereket szakszerűen javítunk **Arjegyzéket ingyen küld az**

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR
STOWASSER kir. udvari szállító

Budapest, II., Lánchíd u. 5. (Budán).
Az egyedüli hangszergyár az országban. Több gyár nincs!

A SZENT IMRE JUBILEUMI ÉVRŐL

visszamaradt lepedőkből **2-2.50 P-ért**,
úgyszintén a takarókból **5.20 P-ért** még nagyobb
mennyiség kapható a szállítónál

Azonkívül ágynemű creton **1.20 P**

Kanavász **1.— P**

Törülköző **1.— P**

Továbbá a legjobb gyártmányú vásznak,
damasztok, zsebkendők, zefírek, paplanok és
törlőruhák részletfizetésre is vásárolhatók!

KISS ENDRE
Gróf Tisza István-u. 16

költségét külön felszámítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Nemzeti Hitelintézet Budapest—krisztinavárosi fiókjának (Budapest, I., Krisztina-körút 141.) 1672. számú csekk számlájára befizetni, a csekkre pedig feljegyezni, hogy a befizetés a mi javunkra történt. — A szerkesztők a szerkesztőségben ünnepnapok kivételével 15—18 óráig találkoznak. — A lap részére szánt közleményeket, leveleket stb. nem a szerkesztők nevére, hanem a szerkesztőségnek kell címezni, így: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bösörmenyi-út 21. szám.”

Pünkösöd. Naponta 12—14 órák között mindenki személyesen járhat utána a belügyminisztériumban a honosítási, névváltoztatási és egyéb ügyeinek. A kapus mindenkit útbaigazít, hogy melyik osztályt hol lehet megtalálni, az osztályirodában megmondják, hogy a keresett ügy milyen szám alatt, melyik előadónál van, aki azután a további felvilágosításokat megadja, az ügyet elintézi stb. A legközelebbi szabadságát használja fel arra, hogy személyesen járjon utána az ügyének s ha esetleg a belügyminisztériumban nem találja meg az ügyiratot, akkor a kutatást ott kell kezdeni, ahol a kérvényt annak idején beadta. Mivel ez szolgálati úton történt, örskihallgatáson jelentse az ügyet s akkor szolgálati úton fogják megállapítani, hogy az iratoknak mi lett a sorsuk. Egészen bizonyos, hogy rendszeresen megérkeztek azok a belügyminisztériumba, mostanában azonban rengeteg névváltoztatási kérvény fut oda be s így az elintézésükre várakozni kell.

Kassa. Lehetetlen, hogy ok nélkül történt volna mindaz, ami történt. Ajánljuk, hogy a tárgyilagosságát igyekezzék minden körülmények között megőrizni. Gondolja át a dolgot nagyon komolyan s ha azután is úgy találja, hogy vagy önnel, vagy a családdal méltatlanság történt, örskihallgatáson adja elő az erre vonatkozó panaszát. Kérdés, hogy a nősülési kérvénye bent van-e már és kivizsgálták-e azt? Úgy látjuk a leveléből, hogy nem. Akkor pedig még óvatosabbnak és meggondoltabbnak kell lennie, mert így semmiféle támogatás nincs a háta mögött arra vonatkozólag, hogy az út, amelyikre lépett, valóban helyes-e? Vigyázzon, mert a szerelem vakká teszi a gyenge akaratú férfit, ha pedig női érzékenykedés vagy hiúság is van a dolog háta mögött, akkor abból csak bajok és kellemetlenségek származhatnak. Mire majd felébred, már későn is lesz. Hallgasson csak az előljáróira, nem ok nélkül teszik ők azt, amit tesznek. Ha azután mégis volna valami félreértés, akkor is türelemmel kell várni, míg a dolog kialakul. Ez még mindig okosabb dolog, mint fejjele menni neki a falnak. Hogy mi és milyen szabályon alapul, azt ilyen kérdéssel kapcsolatban ne keresse, mert az ilyesmit nem szabályzat, hanem az előljárók köteles gondoskodása irányítja. Úgy érezzük különben, hogy nem írt nekünk mindent őszintén. Azt írja, hogy a történeteknek nincsen semmiféle alapjuk s hogy Ön ilyenről semmit sem tud, pedig — mint írja — az ügyben már kivizsgálás is volt, amely az Ön felmentésével végződött ugyan, de a vádakat, amelyek miatt elrendelték, mégis csak ismernie kell. Hogy a leánnyal fenntartsa-e az ismeretséget? Őszintén megmondjuk: nem érdemes. Miért tegye ki magát kellemetlenségnek éppen emiatt az egy miatt, miért húzzon ujját az előljáróival éppen miatta, amikor ma akár minden ujjára kettőt kaphat.

Sz. M. törzsőrmester, Tököl. Egyik közelebbi számunkban a lekszikon-rovatban kapnak rá választ. Számtalanszor megüzentük, hogy magánlevélben még személyes ügyekkel kapcsolatban sem adunk választ, szakkérdésekkel kapcsolatban, természetesen, még kevésbé. A 20 fill. bélyeget lapunk javára bevételítettük.

3565. Nem vonatkozik.

Tápei örs. A folyó évi 2. számunkhoz mellékelten meg kellett kapniok. Ha ott sem találják, újabb levelezőlapra küldünk.

Tari nemes. Ez csak a jelgéje volt az illetőnek, a neve azonban még csak nem is hasonlít az önéhez. A nevét azonban nem közölhetjük, mert azt, hogy ki ír nekünk levelet vagy hogy egy bizonyos jelge alatt kinek válaszoltunk, senkivel sem közöljük. Tegyen közzé egy felhívást a lapban s ha akar, majd jelentkeznek az illető.

Marosvásárhely. Volt tartalékos tisztek a hévízi honvédtiszti üdülőbe — sem más ilyen honvédségi intézménybe — beutalást nem kaphatnak. A másik kérdésre a lekszikon-rovatban adunk választ. Előző számunkban nem közölhattuk, mert a levelet lapzártá után kaptuk.

Cz. Gy. th., Szentgotthárd. Ilyen derekas tetteket szívesen közlünk.

Kalocsai örs. Vitéz Szüle István százados címe: Keszthely.

Ócsa. Tévedett az illető lap, ha azt üzenté, amit a levélben olvasunk. Valószínű azonban, hogy valahogy másként hangzott az az üzenet. Egyébként olvassa el lapunk 1929. évi 23. számának a vezetőcikkét, ahol részletesen foglalkoztunk a kérdéssel s megírtuk azokat az erkölcsi okokat is, amelyek alapján mi is helyesléssel fogadtuk az új intézkedést.

Bella. A volt cs. és kir. 61. gyalogezred irattárát a szegedi alispáni hivatalban kezelik. Próbálja meg akár levélben is a kutatást, hátha megtalálják a háborús okmányait, amelyekről másolatot kérhet s aztán szolgálati úton kérheti a kerületi parancsnokságtól a Károly csapatkereszt odaítélését. Ha így nem megy a dolog, akkor ismerősök útján kutasson megszállott területen volt előljáróinak a címe után, bizonyosan él belőlük Temesvárt néhány. Nézze át a régi okmányait, maradhatnak esetleg olyan háborús iratai, amelyek elegendők lesznek arra, hogy a harctéri szolgálatot igazolni tudja. Egyszerűen okmányokat keressen, vagy a volt előljárótól szerezzen be nyilatkozatokat (legalább kettőt), máskülönben a csapatkeresztet nem kapja meg.

Orgona. A volt cs. és kir. 101. gyalogezred irattára Gyulán, az alispáni hivatalban van. A kért címeknek utána nézünk.

Bánokszentgyörgy. Menetközben a jó vezénylő a vezényező utolsó szótagját mindig jobblábra ejti ki, hogy így a végrehajtás első üteme ballábra essék. Ezt nem írja elő semmiféle szabályzat, csak a gyakorlatban van így, mert a kilépés mindig ballábra történik, ez már vérben van a csendőrnök. No és aztán — különösen szemlén — azért szoktak így vezényelni, mert jobban, tetszetősebben megy a gyakorlat, mintha a parancsnok „jobblábra” vezényel. Ez, természetesen, nem jelenti azt, hogy minden fogást vagy mozdulatot ballábra kell kezdeni akkor is, ha a parancsnok azt akár tévedésből, akár szándékosan jobblábra vezényelte. Ehhez nincs joga senkinek, mert ezt csak egy ütemnyi késedelemmel lehet elérni, már pedig a menetközben adott vezényező végrehajtását a következő menetütemmel meg kell kezdeni. Egyszerűen mindent arra a lábra kell végrehajtani, amelyikre vezényelték. Ön menetközben vezényelt fegyverfogásokról ír. Felhívjuk a figyelmét, hogy a szabályzat szerint menetközben mást, mint a „Szuronyt fel!” és „Szuronyt le!” fogásokat nem kell gyakorolni, de azért a többit is gyakorolni szokták.

Verecke. Nem sikerült. Helyesírási hiba is van benne. (24. vízszintes). Ha újat küld, az egyes szavakat lehetőleg szabályszerűen elhelyezett kockákkal válassza el. Semmi esetre se használjon azonban vonalakat és keresztteket egyszerre.

D. L. őrmester, Szombathely. A május 4-én postára adott 3 pengővel előfizetését jövőévi január 31-ig rendezte.

Remény. A beküldött lapközleményből is megállapítható, hogy a Kúria ítélete arra az időre vonatkozik, amikor még nem volt életben az 1929:XIV. t.-c. Hogy az ítéletet most hozták meg, ez nem annyit jelent, hogy a mostani időkre vonatkozó jogszabályt alkalmazták, mert a kereset megindításának időpontjában, tehát az 1929:XIV. t.-c. hatályba lépte előtt fennálló jogállapot szerint kellett a felperes keresetének jogalapját el-

CSENDŐRSÉGI SZÁLLÍTÓ!

REFORM Ruházati Rt. Budapest, VI, Vilmos császár út 5. (TELEFON: Automata 130-96, 132-96)

ÁLLANDÓ DÚS VÁLASZTÉK:

Kész női, férfi és gyermek tavaszi és átmeneti kabátokban, öltönyökben, női ruhákban, fehérneműekben, szövet-, selyem-, bélés- és divatáruban, ág- és asztalneműekben, paplanokban, takarókban, szőnyegekben, kötött- és szövöttáruban, stb., stb.

VIDÉKI RENDELÉSEKET AZNAP ELINTÉZÜNK!

KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET!

bíráltni. Ennek, persze, a lapközleményből ki kellett volna tűnni, ha azt a joghoz értő szakember szerkesztette volna, mert így félrevezetésre adott alkalmat, aminthogy Ön is félreértette.

D., Drávavölgy. A törvénytelen gyermek részére megállapított tartásnál elsősorban az az irányadó, hogy abból a gyermek ellátása és neveltetése fedezhető legyen. A kiszabásnál mind az atya, mind az anya vagyoni viszonyai és emellett az anya társadalmi helyzete is figyelembe jön. Elvileg tehát nem tartható kizártnak, hogy a bíróság felemeli a csekély összegű tartásdíjat, ha például az atya vagyoni viszonyaiban oly kedvező változás állt be, amely a felemelést méltányossá teszi. Ha a felperes anya ezt az újabb pert is megnyeri, az alperest minden valószínűség szerint a perköltségben is elmarasztalják. A közelebbi körülmények ismeretében Önnek kell legjobban tudnia és éreznie, hogy a követelés méltányos-e. Ha úgy gondolja, hogy igen, kössön egyességet.

KÉZIRATOK.

D. F. ny. th., Lajosmizse. Az első részt már közöltük, a második nem alkalmas a közlésre. A képet kívánságához képest még annak idején visszaküldöttük.

64090. Nagyon szépen viselkedett az illető csendőr, dicséret és elismerés illetheti érte. Az egész történet azonban annyira magánjellegű családi ügy, hogy nem közölhetjük annál kevésbé, mert a csendőrérettel nincs semmi vonatkozásba. Bajtársunknak azonban így, ismeretlenül is, megszorítjuk a kezét érte.

K. J. őrm., Tapolca. Nem minden gyilkosság nyomozása tanulságos, ezé sem az. A nyomozás legnehezebb feladata a bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy kikutatása. Ez ennél az esetenél nagyon könnyű volt, mert a gyanút már az első, egyszerű puhatolás is határozott személyekre irányította. Nem használhatjuk.

Z. J. tórn., Szeged. Közöljük, de türelmet kérünk, mert nagyon sok a kézirat.

Sz. th., Tab. Tárgya megfelelne, de a leírás nagyon hézagos. Intézkedéseknél azt is meg kell mindig írni, hogy miért történtek, gyanu esetén, hogy min alapult, következtetéseknél az alapot, amelyre a következtetés felépült. Ha az itt leírtaknak megfelelően újra leírja, talán közölhető lesz, de mostani alakjában nem használhatjuk.

Együtműködés. Sorrendben közöljük.

Dr. T. O. I., Cegléd. Közöljük.

M. th., Acsád. Nem használhatjuk. Az csak természetes, hogy a járőr figyeelmének portyázás közben mindenre ki kell terjednie. Ezenkívül a kézirat túl rövid is, a részleteket elnagyolja, pedig a legtöbb esetben a nyomozásnak éppen a részletecselekményeiből, eredményeiből stb. lehet a legtöbbet tanulni.

Buki erdő. Leírása nem felel meg annak dacára, hogy a nyomozást dicséretes szorgalommal és sikeresen folytatta le. Nekünk nem érdekes eset, hanem tanulságos nyomozás kell, ebből pedig kevés tanulságot lehet levonni. A sértett személyes és családi viszonyainak tanulmányozása, eltűnésének körülményei kezébe adták a járőrnek a rejtély kulcsát.

P. J., Baltavár. Nagyon lelkiismeretesen végrehajtott, de sablonos nyomozás. Nem közölhetjük.

P. th., Hargita. Sorrendben közölni fogjuk.

M. P. Az egyiket közöljük. A másikban, a csendőrtörténetben súlyos hibák vannak, amelyek a valóságban sohasem fordulnak elő. Ismert, falubeli legényeket egyik őrsparancsnok sem dug a községi „kóterbe” ártatlan közcsend elleni kihágás miatt. A csendőrségnek egyébként is kevés köze van a községi kóterhez, ami különben ma már maga is inkább csak novellákban létezik. Megtörtént, igaz eseteket is bőven szállít nekünk az élet, nincs szükségünk arra, hogy kitalált eseteket közöljünk.

Ipolyság. Sorrendben mind a hármat közöljük.

Tiszazug. II. Sorrendben közöljük.

R. A., Dunapataj. Nyomozás szempontjából különös tanulságot nem tartalmaz, nem közölhetjük.

T. J. rflgyh., Kőszeg. Cikkében sok igazság van, közlésre azonban még átdolgozással sem alkalmas. Elsősorban azért, mert túlsokat ölel fel. Arról, amit Ön a cikkében összefoglal, nyolc-tíz cikket kellene írni, hogy az ember a témát kimerítse. Kétségtelenül hasznos és szükséges mindaz, amit leírt, de talán éppen ezért kár lenne a témát ilyen dióhéjba szorítva elprédálni. Kéziratát eltettük, lehet, hogy egyszer, ha majd nagyon ráérünk, kidolgozzuk, de egyelőre ne számíton rá.

A látszat. Közöljük, de tárcának egyedül rövid. Kérünk még egyet, körülbelül ilyen terjedelműt.

A kolozsvári harang. Sajnálattunkra, nem közölhetjük.

K. 10, L. rflgyh. Jól van leírva, de erőltetett történet, első pillantásra megállapítható, hogy nem történt meg. Csak megtörtént eseteket kérünk; bőven adódnak a rendőri és csendőri szolgálatban. Hagyjuk a fantáziát a regényíróknak és a novellistáknak.

CSENDŐRSÉGI SZÁLLÍTÓ!

40 év óta fennálló cég, a csendőrség régi elismert bevásárló helye!

MÁRER

egyenruházati intézete
**BUDAPEST, VIII.,
BAROSS-TÉR 9. SZÁM.**
(A keleti pályaudvar érkezési
oldalán) TELEFON: J. 321-78.

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb
strapára, méterje — — — — — 15.20 P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben — — — — — 17.— „
Khaki kamgarn, szintartó, tiszta gyapju — — — — — 18.50 „
Ugyanaz extra finomban — — — — — 22.50—25.— „
Cserdörk lap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus
kivitelben van raktáron, tollforgótokkal együtt 7.60 „

Egyenruhák külön mérték után 3-6 havi hitelre.

Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

Csendőrség és honvédség

számára szükséges

könyvek és térképek

kaphatók

GRILL -féle könyvkereskedésben,
BUDAPEST, V. KERÜLET, DOROTTYA UTCA 2.

BÚTOR

tartós, modern kivitelben, kényelmes részlet-
fizetésre kapható:

KISIPARI TERMÉKEK BÚTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.

BÚTOR

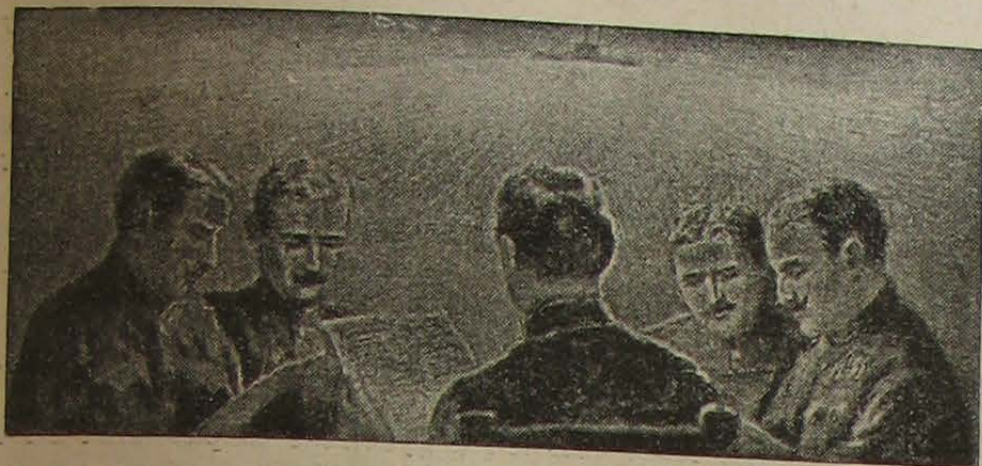
leghosszabb részleire

Nemzeti Bútorház

Dohány-u. 46., Klauzál-u. sarok

SÁRGA JÁNOS
ÉKSZERÉSZ, ÓRÁS, MŰÖTVÖS
KIRÁLYI UDVA SZÁLLÍTÓ
ALAPITVA 1895
KOLOZSVÁR
BUDAPEST, IV. KIGYÓ-UTCA 5.
KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN. KLÓTILD PALOTA

Az idegenlégió.

Írta: STEIN GYÖRGY (Berlin). (1.)

Az idegenlégió, amelyről mi általában keveset tudunk, most ünnepelte dicsőségben, de szenvedésben és borzalmakban is egyaránt gazdag fennállásának századik évfordulóját. Ebből az alkalomból közöljük Georg Stein berlini hírlapírónak az idegenlégióról a Csendőrségi Lapok számára írt érdekes leírását.

Mielőtt azonban magát a cikket elkezdjük, a százéves évforduló alkalmából röviden vázoljuk az idegenlégió történetét:

Franciaország a napoleoni háborúk alatt igen súlyos véráldozatokat hozott. Lecsökkent férfilakosságára való tekintettel, nem szívesen adott katonát a gyarmatokra, amelyeken a vad törzsekkel folytatott harcok, a trópusi éghajlat és betegségek sűrűn szedték áldozataikat. Az 1830. júliusi forradalom után, amikor Lajos Fülöp, a polgárkirály, ragadta magához a hatalmat, merül fel az eszme, hogy a gyarmatok katonaságát azokból a kalandvágyó, kétesmultú, idegenajkú fiatalokból kellene toborozni, akik a júliusi forradalom idejében tömegesen bukkantak fel az utcai barrikádokon, a külvárosok sötét boulevardjain és még sötétebb csapszékeiben. Az eszme kormánykörökben kedvező fogadtatásra talált és 1831-ben a király elrendelte hét, egyenként 885 főt számláló ilyen „idegen” ezred felállítását. Ennek a rendeletnek végrehajtásával született meg az idegenlégió.

Kezdetben szigorú rendelkezések szabályozták, hogy milyen nemzetiségű idegeneket szabad a légióba felvenni. Nemzetiségek szerint alakították meg az első ezredeket, az első három ezred németekből és svájciakból, a negyedik spanyolokból, az ötödik olaszokból, a hatodik belgák és hollandusokból, a hetedik lengyelekből állott. Az ezredek kiegészítő keretét franciák alkották. Megfelelő katonai kiképzés után

csakhamar áthajózták az idegenlégiót Algírba, azzal a feladattal, hogy az ott kitört lázadást leverjék.

Az idegenlégió megalakítása diplomáciai bonyodalmakat vont maga után, mert a többi államok nem nézték szívesen, hogy Franciaország ezen intézményével menedékhelyet nyújt nemcsak politikai üldözötteknek, hanem kimenekült közönséges büntetéseknél is, akik minden nehézség nélkül beléphetnek az idegenlégióba. Nem kérdezték: „Ki vagy? — Honnan jössz? — Mi a multad?” Ha a jelentkező testileg alkalmasnak látszott, hogy a reá váró emberfeletti fáradoalmakat kibírja, minden további nélkül felvették.

A diplomáciai bonyodalmak később elsímultak s az idegenlégió — mindig erősen megritkult sorokkal bár — várakozáson felül, nagyszerűen elvégezte az Algírban rábízott feladatot.

Négy évvel később Spanyolországban kitört a háború Izabella királyné és Don Carlos között. Izabella segítséget kért Lajos Fülöptől, aki 800.000 frank ellenében felajánlotta az idegenlégió 4000 katonáját. Ezt az akkori időkben egészen természetesnek talált üzletet megkötötték, a legionáriusok harcoltak Izabella királyné érdekeiért, parancsnokukat, Bernella ezredest pedig Spanyolország marsalljává nevezték ki. Háromezeröttszáz legionárius otthagya a fogát a spanyol harcokban. A megmaradt töredék pedig visszatért Franciaországba. A francia kormány elhatározta a légió feloszlását. Hétéves fennállás után az idegenlégió megszűnt.

III. Napoleon újra feltámasztotta. Az volt a szándéka, hogy az új idegenezredeket kizárólag svájciakból toborozza, akiknek sorából mindig a legjobb zsoldosok kerültek ki. Ötezer svájcit akart erre a célra toboroztatni, de célját nem valósíthatta meg, mert ismételt felhívások után sem jelentek tőben, mint körülbelül ezren. III. Napoleon feladta tehát eredeti tervét és elrendelte két idegenezred felállítását, most már tekintet nélkül a nemzetiségre.

A német-francia háborúban, 1870—71-ben, a légió hat ezredből állott, de a franciák nem használták fel, mert tagjai javarészt németek voltak. A párisi kommún leverésében megbecsülhetetlen szolgálatot tettek a versaillesi kormánynak.

Amint már fentebb említettük, az idegenlégióba belépni kívánczónak nem vizsgálják az előéletét s így természetesen tagjainak nagy százaléka bűnvádi üldözés elől menekült, rovtommultú egyén. De hogy van az, hogy a legionáriusok között tekintélyes részben vannak franciák is? A magyarázat egyszerű. A Franciaországban elítélt büntetett, ha letöltötte büntetését, csak a legkritkább esetben tud elhelyezkedni a polgári életben, mert valamennyi személyokmányában ott áll a megjegyzés: „büntetett előéletű”. Ezt a bejegyzést csak tíz év elteltével törlik az igazolványaiból, feltéve, hogy tíz év

Csendőrtisztek, altisztek és azok családtagjai 10 havi részletfizetésre!

Az Urak részére:

Kész öltönyök, felöltők
Hubertus-kabátok és trench-coatok
Télkabátok, bundák
Öltöny- és felöltőszövetek
A H. M. új előírásának megfelelő katonai szövetek

Egyéb egyenruhászövetek nagy választékban
Férfi fehérneműek
Pullóverek, kötött mellények
Fehérneműanyagok méterszámra
Úszóruhák, fürdőköpenyek

Öltönyöket, felöltőket és egyenruhákat mérték szerint készítünk saját műhelyünkben

A Hölgyek részére:

Kész női felöltők és kosztümök
Kész női szövet és selyem, délutáni és estélyi ruhák
Pongyolák, blúzok, aljak
Pullóverek, kötött mellények és kötött kosztümök
Köpeny- és ruhászövetek
Selymek és műselymek méterszámra
Vászonárak, sifón stb.

Úszóruhák, fürdőköpenyek
Menyasszonyi kelengyék
Ágygarnitúrák
Kész női fehérneműek
Damasztáru
Asztali készlet
Sezlonktakarók, díszpárnák, szoba- és futószőnyegek

Felöltőket, kosztümöket és ruhákat mérték szerint készítünk saját műhelyünkben

WEISS GYULA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ÁRUHÁZA, BUDAPEST
IV. KERÜLET, KOSSUTH LAJOS-UTCA 18. SZÁM — TELEFON: 895-41. — FENNÁLL 62 ÉVE!

alatt nem esett vissza. Egyetlen lehetőség — törvényes út — van arra, hogy ezt a tíz évet ötre rövidítse: ha belép az idegenlégióba. Öt évi idegenlégióbéli szolgálat után, ha sikerült ép borrel visszatérnie hazájába, törlik a megbélyegző bejegyzést és elhelyezkedhetik újra a polgári életben.

A szerző előszava:

Amióta utazásaim alkalmával véletlenül kiszolgált francia idegenlegionáriusok társaságába kerültem és ezen élményemet egy nagy berlini lapban megírtam, a nagy nyilvánosság azt hiszi, hogy magam is az idegenlégióban szolgáltam és a légió ügyeinek tapasztalatokon alapuló, szakszerű ismerője vagyok. Ez téves. Mindössze az igaz, hogy sok emberrel megismerkedtem, akik az idegenlégióban szolgáltak. Már régebben elhatároztam, hogy az idegenlegionáriusok körül szerzett tapasztalataimat, élményeimet leírom s ezért különös örömmel vettem a „Csendőrségi Lapok” szerkesztőjének ajánlatát, amely udvarias, barátságos módon a lap hasábjain a leírás számára helyet biztosított. Különös örömet szerez nekem a tudat, hogy leírásomat olyanok fogják olvasni, akik gyermekkorom óta kedves, kellemes emlékezősként élnek emlékezetemben. Igaz, hogy ezek németek voltak, kakastollas kalap helyett német csendőrcsákót viseltek, de mert a feladat, a munkakör s az ennek nyomán járó szellem és jellem olyannyira egyforma, azt hiszem, a magyar csendőrt a német testvéreként tekinthetem. Most is előttem vannak a komolyarcú, becsületes, nyílt tekintetű német csendőrök, akik hazatérve a fáradságos szolgálatból, a nehéz csákót, fegyvereket letéve, velünk, az ott játszódó gyerekekkel, barátságosan és tréfálkozva elbeszélgettek. Így képzelem el a magyar csendőrt is és szeretném remélni, hogy szolgálatmentes óráikban szívesen és érdeklődéssel fogják olvasni ezt az én alábbi leírásomat.

Georg Stein.

Az alatt a száz év alatt, amióta a francia idegenlégió fennáll, egész könyvtárakat írtak róla. Részben maguk a legionáriusok, részben olyanok, akik a gyarmatokon éltek és a légió életét megfigyelhették. Egyesek a légió szolgálati viszonyairól írtak, egyesek a fáradságokról, nélkülözésekről, mások a légió börtöneiben uralkodó állapotokat ismertették, főleg nagy azonban azoknak a legionáriusoknak a száma, akik a légióból történt szökésüket megírták. Az írók, sajnos, csaknem kivétel nélkül figyelmen kívül hagyták a tárgyilagosságot, amelyre őket a téma kötelezte volna és a tényszerű események ismertetése alkalmával túlságosan tág teret engedtek a képzeletnek és valótlán élmények kitalálásával, szenzációhajhászással erősen csökkentették ezeknek az írásoknak az értékét. A hazatért vagy megszökött legionáriusoknak bőséges alkalmuk nyílt arra, hogy szenzációs írásaikat elhelyezzék, a nép szelész rétegeiben kalandos mesék jártak szájról szájra a légióban uralkodó misztikus viszonyokról, ezenfelül a hazatért legionáriusok legtöbbször minden pénz és támogatás nélkül állott, nem tudva, mihez fogjon és a fantáziával tarkított események leírása biztosította számára — jól-rosszul — a kenyeret, amíg valami más keresetli lehetőség kínálkozott.

Az ilyen írások elterjedésének eredménye az lett, hogy az összes európai államokban, amelyekből az idegenlégió ezredei kiegészítésüket nyerik, a légió és a legionáriusok felől alkotott vélemények nagyon megoszlanak. Egyesek mindent elhisznek, ami ezekben az írásokban van, mások viszont sem-

mit. A legnagyobb veszedelem azonban abban rejlik, hogy ezek az írások rekeltek az ifjúsággal amúgy is veszedelmes kalandvágyat és arra ösztökélik egyik-másik olvasót, hogy elkövesse életének a legnagyobb ostobaságát és belepjen az idegenlégióba. Én magam az idegenlégióról írott könyveknek egész sorozatát olvastam és egy véletlen folytán — amit majd ebeszélék — közel ezer idegenlegionáriussal ismerkedtem meg. Megvolt tehát a módom és lehetőségem arra, hogy az idegenlégió felől teljesen tárgyilagos képet alkothassak.

Ismételten meg kell jegyeznem, hogy soha az idegenlégióban nem szolgáltam és nem kerültem össze a légió csapataival. Nekünk, kívülálló figyelőknek — akik nem vagyunk franciák — mindegy lehet ezeknek a gyarmati csapatoknak belső élete. Bennünket elsősorban a mi népünkben kikerülő emberanyag érdekel, emberek, akik idegen hatalom szolgálatában hadakoznak, ahelyett, hogy erejüket saját hazájuknak szolgálatába állítanák. Ilyen tanulmányozás szempontjából talán még jobb, ha az idegenlégió tulajdonképeni működési területéről nem tudunk semmit. Addig, amíg a mi honfitársaink, távol a hazától, az idegenlégióban fegyveres szolgálatot teljesítenek, tulajdonképen semmi közünk hozzájuk; saját elhatározásukból, saját veszélyükre léptek oda be és ami veszélyeket, betegségeket és igazságtalanságokat ott átélnek, azt mind saját számlájukra kell írniok. Elbeszéléseiknek hitelt is adhatunk, nem is. Egyedül az érdekel bennünket, hogy az idegenlégióban kitöltött szolgálati idő után vagy előbb mint szökevények, hadirokkantak, hazatérők milyen emberekké lettek, mit tanultak ott, használhatók-e még és mire, miért léptek be annak idején az idegenlégióba és hogy az állított okok megfelelnek-e a valóságnak.

Az idegenlégióból visszatérő emberanyag mint téma nagyon érdekelt. Kétéves tapasztalat és beható tanulmányozás után joggal hihetem, hogy amit erről írok, hű és tárgyilagos. Feljegyzéseimet képekkel fogom tarkítani; megannyi fényképdokumentum, amelyeket részben volt legionáriusoktól vásároltam, részben volt legionáriusoktól kaptam, amikor 1928 decemberben egy ezzel a témával foglalkozó cikket nyilvánosságra hoztam, de kaptam fényképfelvételeket olyan legionáriusoktól is, akik akkor még ténylegesen szolgáltak és akik a cikkemet ugyancsak olvasták. Ezeket a fényképfelvételeket és sok legionáriussal fenntartott személyes érintkezésemel kívül feljegyzéseimben kifejeződő bírálatom főleg azokra az ezerszámra rúgó levelekre támaszkodik, amelyeket volt legionáriusoktól és hozzátartozóiktól kaptam.

És most rátérek a tulajdonképeni tárgyra. Németországban éppenúgy, mint a legtöbb más államban, a háború óta nagy a lakásínség. Építész vagyok s mint ilyen szóban és képen erősen harcot folytattam a lakásínség leküzdésére, amelyben nemzeti veszedelmet láttam s amelynek leküzdésére az államnak ugyanolyan erőket és eszközöket kell harcba vetnie, mint tűzvész, vízáradás, földrengés vagy valamilyen más elemi csapás idején. 1928 novemberben cikket írtam, amelyben hivatalos és nem hivatalos köröket arra sarkaltam, hogy élénk és olcsó lakásépítkezésekkel vessenek végre gátat az egyre továbbtartó lakásínségnek. Cikemben rámutattam arra, hogy a lakásínség következtében a bűnözés statisztikája egyre jobban dagad, a fiatalság fokozatosan züllik, a szűk helyre szorított családi élet demoralizálódik, a prostitúció és a tüdővész mindig nagyobb méreteket ölt. E cikkem eredménye az lett, hogy tanulmányútra küldtek Németország nagy városaiba, hogy a lakásviszonyokat tanulmányozzam és tapasztalataimról képekkel

A csendőrség legrégebb, legmegbízhatóbb és legolcsóbb bevásárlási helye

8 havi részlet!

TRIBON

ruházati R.-T.

Budapest, VIII., Üllői-út 14.

Női-, férfi-, valamint egyenruha szövetek, belésárak, vászon, sifon, zefírek és egyéb vászonárak, női s férfiféhrnemdek készen és rendelésre, térdülőzők, aboroszok, kötött gyermekgarnitúrák, keztyűk, harisnyák, kész kötött kabátok, függöny és függönykermék új, gyárilag sterilizált ágylakások és pelyhek, paplanok, mindennemű mosókermék kaphatók.

ilusztrált jelentéseket küldjek be, amelyek azután a lapokban megjelennek.

Első utam a Rajnavidékre vezetett. Düsseldorfba érkeztem, amelyet még nem ismertem. 1928 egyik novemberi napján érkeztem meg este hat órakor, poggyászatot a pályaudvaron hagytam és elindultam sétálni, hogy a sok üléstől megmerevedett lábaimat kissé megjárassam. Éppen üzletzárás ideje volt, a kirakatokban kialudtak a lámpák, az üzleteket csoportosan hagyták el az alkalmazottak, — egyszerre csak heves szélvihar keletkezett, csaknem felkapta az embereket, nekem — mielőtt megakadályozhattam volna — lekapta fejéről a kalapot és az úttestre sodorta, amelyen meglehetősen sűrűn közlekedtek az autók és egyéb járóművek. Utánafutottam; a kalapnak is, nekem is sikerült az autók között átsiklanunk az utca túlsó felére, ott a kalapom új lendületet kapott, én rohantam utána, míg aztán nedvesen, sárosan, összegyűrötten, miután vagy négy lepcsőfokot felszáadt, végre megakadt egy kocsmá bejárata előtt. Úgy gondoltam, hogy ebben a barátságatlan időben a Sors mutatja nekem ezt a menedékhelyet, felemeltem tehát a kalapomat a földről és beléptem a kocsmahelyiségbe. Az asztaloknál vegyesen ültek idősebb és fiatalabb emberek, akiken meglátszott ugyan, hogy különböző osztályokhoz, néprétegekhez tartoznak, de — jobban figyelve — észre lehetett venni azt is, hogy van valami sajátos közös vonásuk, mint ahogy azt gyakran meg lehet figyelni olyan embereknél, akik egy éghajlat alatt, azonos viszonyok mellett egyfajta foglalkozást űznek.

Milyen közösség tartja össze ezeket az embereket? Ezzel a kérdéssel foglalkozva hallgattam egyiknek, a szomszédos asztaltól hozzám átszűrődő elbeszélését:

— És amint embereimmel a sánc tetejére másztam, hozzám kúszott Ali és egy irányba mutatott, ahol egy csoport bennszülöttet láttunk. Távesővel ki lehetett venni — éppen telihold volt —, hogy a banda vad táncot jár egy karó körül, amelyre egy ember volt kötözve. — Áá! Hacsicsók! — Szekta, amely szent skorpiójának emberéletét áldoz. Vajjon melyik ellenséges szomszédotörzstől rabolta el a banda az áldozatnak szánt embert? — tünődtem, majd kevés gondolkodás után ésszüzet lövettem abba az irányba, ahol az ünnepséget tartották. A bennszülöttek riadtan menekültek, — néhány pillanat és nem lehetett látni egyet sem közülük, csak a karóhoz kötözött asszony maradt vissza a színhelyen. Odamentünk hozzá, rögtön megismertük, melyik törzshöz tartozik, elváltuk a köteleket és magam mellé vettem, hogy majd menetelés közben, ha elvonulunk a törzse mellett, visszaadjuk. Ali azonban, aki bennszülött létére jól ismerte a Hacsicsók vallását, kért, könyörgött, hogy ne vigyük magunkkal az asszonyt, hanem hagyjuk vissza és bízzuk sorsára. Az asszony — mondotta — már a skorpióé és ha elveszük tőle, bosszút fog állni. Az asszonyt Ali ellenvetései dacára magunkkal vittük. Ettől az órától kezdve Ali szótlan és félénk lett és bár igyekeztem folyton szem előtt tartani, az én hosszú éveken át hűséges szolgám még azon az éjszakán megszökött. Reggelre két öszvérünket megdögölve találtuk. Lelet: Skorpiócsípés!...

Ki lehet ez az egyszerű ember, aki ezt a kalandos históriát elbeszélte?

A kocsmába egyre többen jöttek. Egyesek feleségestől. Végre, mert másutt már nem volt hely, odaültek az én asztalomhoz is, ahol eddig egyedül kortyintgattam a három deci boromat. Most alkalmam nyílt, hogy asztaltársaimat egészen közélről is megfigyelhessem. Észrevettem, hogy a gomblyukban mindegyikük egyesületi jelvényt visel. Megkérdeztem, hogy mit jelent a tarka jelvény, amely egy explodáló, hétlángú gránátot ábrázolt és megtudtam, hogy ez a volt francia idegenlegionáriusok szövetségének jelvénye, ők maguk pedig, valamennyien itt a kocsmában, idegenlégióban szolgáltak.

Mikor látták, hogy az egyesületük rendkívül érdekel, beszédesek lettek és elmondották, hogy egyesületük főcélja az idegenlégió elleni harc. Így kerültem én össze a volt idegenlegionáriusokkal ezen a novemberi estén Düsseldorfban, amikor éppen a havi összejövetelüket tartották. Még ezen az estén megismerkedtem az egyesület elnökével is, aki az est java részén azzal elfoglalva, hogy a tagsági díjakat beszédte és az egyesületi jelvényeket árusította.

Az idegenlegionáriusok egyesülete.

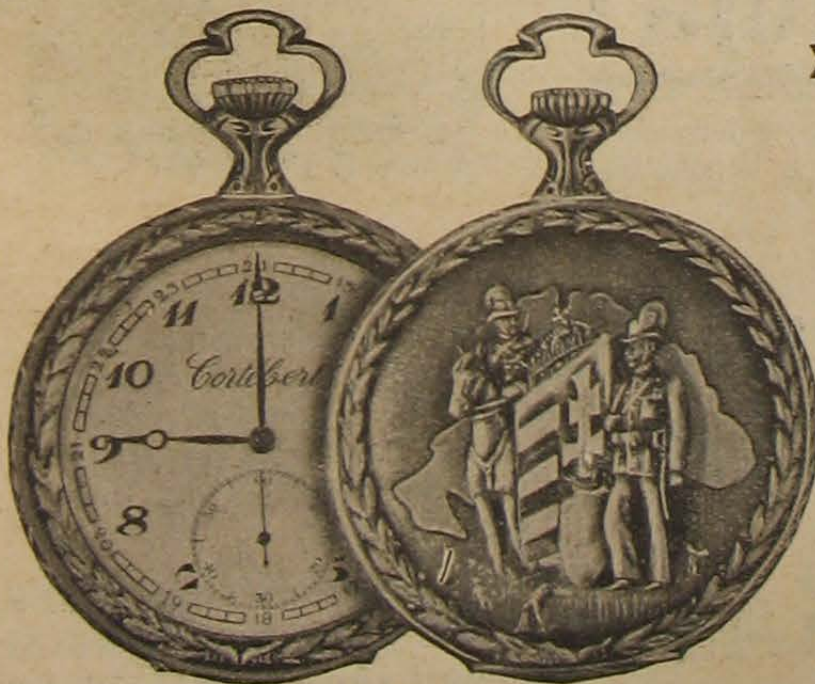
Mikor a legionáriusok elnöke tevékenységét a kimerített érdeklődés következtében lezárni kényszerült, helyet foglalt asztalomnál és elbeszélte, hogy hat évet szolgált a francia idegenlégióban, ahol „Sergeantmajor”-sáig (altiszti, körülbelül őrmesteri rendfokozat) vitte. Közben néhány rendjelet húzott ki nadrágja zsebéből s megmutatta nekem. Elmondta, hogy a vendéglőben jelenlevő néhány pártolótagon kívül, valamennyien volt legionáriusok. A legtöbb közülük, természetesen, szőkevény, akik a drákói szigorúságot, a fáradsalmakat, az egészségtelen klímát s általában a gyarmati szolgálatot nem tudták elviselni. Az egybegyűltek itt csaknem teljes számban elkövezték életük legnagyobb ostobaságát azzal, hogy besoroztatták magukat a legióba. — „Hja, a fiatalság” — mondotta az elnök és nagyot sóhajtott. Valamennyien nehéz adóval fizettek meg ezért a meggondolatlan lépésért, sokan az egészségük, az idegeik elvesztésével, valamennyien azonban életük legszebb éveinek feladásával.

Arra a kérdésemre, hogy mi volt hát mégis a főok, ami őket erre a végzetes lépésre készítette, azt válaszolta az elnök, hogy a legtöbben azért mentek a legióba, mert munka nélkül állottak, másokat a kalandvágy hajtott, titkon pedig ezek is, azok is azt remélték, hogy majd csak adódik kezező alkalom, sikerül megszökniök és a gyarmaton valamilyen más foglalkozásra, elhelyezkedésre találniok.

— Sikerül ez egyiknek-másiknak? — kérdeztem, tudniillik a szökés és az elhelyezkedés a gyarmaton?

— Az ötévi szolgálati idő alatt ez lehetetlenség. Szabadulni előbb nem lehet, csak a legritkább esetben sikerül a szökés is. Ha pedig az ötéves kötelező lejárt és a legionárius nem hajlandó magát további szolgálatra kötelezni, akkor Franciaország és a gyarmatok területéről kiutasítják, még ha az öt év alatt teljesen büntetlen volt is. — Rosemann! Gyere csak ide! — Ez az ember öt évig szolgált a legióban, anélkül, hogy a legcsekélyebb fenytése lett volna, — mutasd a papírjaidat!

(Folytatjuk.)

CSENDŐRSÉGI SZOLGÁLATI ÓRÁK

»KRONOSZ«

R
O
N
O
S
Z

ÓRA- ÉS ÉKSZERKERESKEDELMI R.-T.

BUDAPEST, KOSSUTH LAJOS U. 4.

TELEFON: AUTOMATA 892-14

Fiók: Debrecen, Piac-utca 69.

Mindennemű arany- és ékszer-
szertárgyak, versenydíjak.

Ábra szerinti óra ára 42 P, havi 7 Pengős
részletfizetésre.

Kivánatra árjegyzéket küldünk!

CORTÉBERT

ÉS PHÉNIX ÓRÁK

részletfizetésre kaphatók.

Ki tud löbbit?

(Pályázat.)

A folyó évi 10. számunkban közölt hasonló című pályázatunk kiegészítéseképp most azokat az ipari munkákat kell felsorolni, amelyek vasárnapokon és Szent István napján nem egész napon, hanem csak a napnak bizonyos órájáig végezhetők.

A munkákat egymás alá kell írni, meg kell számozni. Mindenik után fel kell tüntetni a törvényt vagy rendeletet és annak §-át, amely az illető munka végzését megengedi.

Aki a legtöbbet felsorolja, ezüst cigarettatárcával jutalmazzuk. Pályázatot csak a csendőrség legénységi egyéneitől fogadunk el. Határidő: június 10.

Az eredményt a június 20-iki számunkban közöljük.

Megfejtés.

A folyó évi 12. számunkban közölt „Burkus öcse nősül” című pályázatunk helyes megfejtése a következő:

Édes Öcsém!

Leveled megkaptam. Szóval nősülni akarsz. No, ne ijedj meg, hogy minden bevezetés nélkül leveled legfájóbb pontját érintem s ne hogy azt hidd, hogy szándékozlak le akarlak beszélni. A világért sem akarlak lebeszélni, hisz egyelőre még csak előkészületi cselekményről van szó (Btk.-ben több helyen előfordul), azaz udvarolsz. Mint irod, már hónapok óta áll közöttetek a harc. A lány csinos, kissé kacér, nehezen megy a meghódítása s hogy mitévő légy, hozzám fordulsz.

Hát, Édes Öcsém, először is jegyezd meg magadnak, hogy az ilyenfajta harcban csak az vezet sikerre, ami természetes és egyszerű. (Gy. Gy. Sz. 1. füzet, 35. pont, 2. bek.) Ha nagy feneket kerítesz a dolognak, a lány, pláne, ha kissé kacér, bátortalanságnak veszi magatartásodat, ez pedig olyan az udvarlásban, mint a háborúban, a gyávaság. A gyávaságnak háborúban agyonlövétéssel végrehajtható halál a büntetése, (Ktbt. 107. §.) az udvarlásban pedig kosár. Egyszóval bátorság, vitézség a fő, öcsém. (Gy. Gy. Sz. 1. füzet, 26. pont, 1. bek.) Hiszen magyar ember vagy! A vitézség pedig nemzeti jellemvonása a magyarnak és hagyományos, őseitől örökölt kötelessége minden nemzedéknek. (Gy. Gy. Sz. 1. füzet, 101. pont, 7. bekezdés, első mondat.) A bátorság magával hozza a támadó szellemet, a támadó szellemet aztán minden eszközzel ápolni és fejleszteni kell. (Gy. Gy. Sz. 1. füzet, 21. pont, 2. bekezdés.) Ez azonban egyedül nem elég. Szükséges a céltudatosság. (Gy. Gy. Sz. 1. füzet, 86. pont.) Sőt, A céltudatosságon kívül a tervszerűség az, ami biztosítja az eredményt. (Gy. Gy. Sz. 1. füzet, 87. pont, utolsó mondat.)

Ha azonban ezek sem biztosítanak az eredményt s a leány, — hogy úgy mondjam — szokatlan harci eszközökkel védekeznek, édes Öcsém, ne essél kétségbe. Szokatlan harci eszközökkel szemben fő a hidegvér megőrzése (Gy. Gy. Sz. 1. füzet, 26. d) alpont).

Ezekkel Édes Öcsém, ha csak nagy vonásokban is, megadtam a feladat végrehajtásához szükséges eszközöket, a végrehajtásukban való alkalmazásukat azonban rád kell bíznom. (Gy. Gy. Szab. 1. füzet, 75. pont.) Egyet azonban sohasse tévessz szem elől. Folytonosan tevékenykedni kell a leány körül. Ez a fő. Feltétlenül hibás csak az ingadozás és a habozás, végzetes a csufos tétlenség. (Gy. Gy. Szab. 1. füzet, 111. pont, utolsó mondat.)

Különböztetést talán mondanom se kellett volna Neked, hisz tudom, hogy minden tekintetben mennyire tevékeny ember vagy s ha tán egy kicsit megtorpanál is a szép lány előtt, levelem visszaadja önbizalmadat s szándékozlak sikerül ködben, esőben, vagy hóviharban is a leghelyesebben érvényre juttatnod (Gy. Gy. Szab. 1. füzet, 26. pont e), utolsó mondat), amihez sok szerencsét kíván szerető bátyád, Burkus csendőr.

A beérkezett 123 pályázat közül helyes volt a következők pályamunkája:

Halász Károly törm. (Sopron), Bugyi István cs. (Karanacskeszi), Borbély János cs. (Tatai gy. tanalosztály), Nagy Sándor II. örm. (Balmazújváros), Makra Mihály törm. (Gacsály), Csap Mihály örm. (Szeghalom), Nyers László g. th. (Kaposvár), Pályi Lajos cs. (Szirák), Majorovics János törm. (Deszk), Cseh Gábor örm. (Somoskőújfalu), Tallódi József örm. (Nádudvar), Páli Sándor örm. (Kapunvár), Oláh Elek örm. (Kerepes), Juhász József cs. (Debrecen), Tóth Lajos III. örm. (Zalaegerszeg), Császár Antal örm. (Veszprém), Horváth Mihály I. törm. (Vasvár), Deák Kálmán cs. (Veszprém), Dani József örm. (Baglyasalja), Majoros Imre cs. (Tura), Szmirkó Mihály örm. (Martonvásár), Bardócz Ernő prb. cs. (Tura), Verner József örm. (Homrogd), Füleki József alhadnagy (Toponár).

A sorsolás során Azbej Imre festőművész „Gyanúsított” c. képét Majoros Imre csendőr (Tura) nyerte meg. Elküldöttük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

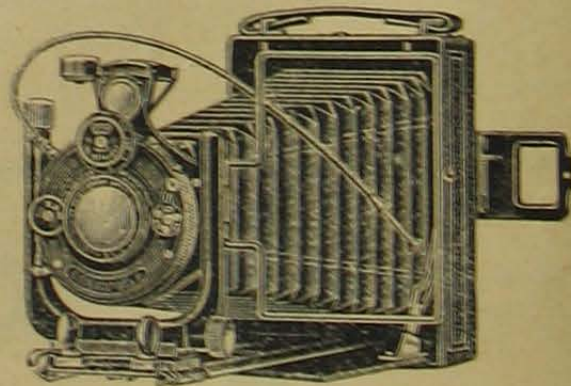
Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz.

Felelős üzemvezető: György Aladár.

A csendőrség

hivatalos szállítója!

A nyomozó alakulatok részére a teljes fényképezési felszerelést gépekkel és egyéb kellekekkel együtt cégünk szállította

FÉNYKÉPEZŐGÉP PRIZMÁS LÁTCSÓ

nemcsak szórakoztat, hanem fontos eszköz is minden csendőr részére Kérje erre vonatkozó nagy képes árjegyzékünket, megkönnyített fizetési rendszerünkről szóló ismertetőnket

HATSCHEK ÉS FARKAS

optikai és fényképezési szaküzlet
BUDAPEST, IV., Károly körút 28.
(A Központi városháza épületében).